

ФИЛАТЕЛИСТА

ОРГАН САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ

ГОДИНА V

7

»ФИЛАТЕЛИСТА« ОРГАН САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ БЕОГРАД

Власник и издавач: САВЕЗ ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ

Уређује редакциони одбор

Одговорни уредник: Душан Драгинчић, Нови Сад, Максима Горког 35, Тел. 22-51

Лист излази друге половине сваког месеца.

Рукописи се не враћају.

САДРЖАЈ:

Инж. Ж. М. Ђорђевић: СРДАЧНЕ ЧЕСТИТКЕ ЈУГОСЛОВЕНСКИХ ФИЛАТЕЛИСТА ДРУГУ ТИТУ — — — — —	121
Инж. Ал. Ј. Петровић: СРПСКА ПОШТА НА КРФУ И УПОТРЕБА ФРАНЦУСКИХ ПОШТАНСКИХ МАРКА КОД ЊЕ — — — — —	122
Инж. Ж. М. Ђорђевић: ПРВА ПОШТАНСКА МАРКА НОВЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ ТРЕБАЛО ЈЕ ДА БУДЕ ЕМИТОВАНА 1944 ГОДИНЕ — — — — —	127
Инж. Б. Мазаловић: ЈУГОСЛОВЕНСКИ ПРЕДЕЛИ НА МАРКАМА (наставак)	128
Б. Новаковић: ДЕФИНИТИВНА КАТАЛОГИЗАЦИЈА ЦЕЛИНА ПРЕДРАТНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ (наставак) — — — — —	131
А. Секељ: ЕСПЕРАНТО И ФИЛАТЕЛИЈА — — — — —	134
ЧИТАОЦИМА „ФИЛАТЕЛИСТЕ“ — — — — —	135
КРОЗ ФИЛАТЕЛИСТИЧКИ СВЕТ — — — — —	137
НАШЕ МАРКЕ — — — — —	140
НАШИ ПРИГОДНИ ЖИГОВИ — — — — —	141
ПРАВИЛНИК О РАДУ СУДОВА ЧАСТИ — — — — —	143
НАШЕ ИЗЛОЖБЕ — — — — —	144
ВЕСТИ ИЗ САВЕЗА — — — — —	146
НОВЕ МАРКЕ — — — — —	149
ОДГОВОРИ НА ПИТАЊА НАШИХ ЧИТАЛАЦА — — — — —	152

»FILATELISTA« ORGANE DE L'UNION DES PHILATELISTES DE SERBIE

Propriétaire et éditeur: UNION DES PHILATELISTES DE SERBIE

Rédacteur en chef: Dušan Draginčić, Novi Sad, Maksima Gorkog 35, Tel. 22-51

La Revue parait au cours de la seconde moitié de chaque mois.

Manuscrits, commandes, réclamations et tout se qui se rapporte à la Revue doit être envoyé à l'adresse: Uredništvo „Filateliste“, Belgrad, Vojvode Dragomira 25.

Les manuscrits ne se renvoyent pas.

SOMMAIRE

Ing. Ž. Djordjević: Félicitations cordiales des philatelistes yougoslaves adressées au camarade Tito (121) — Ing. Al. J. Petrović: La poste serbe à Corfou et l'utilisation des timbres-poste français à cet égard (122) — Inž. Ž. Djordjević: Le premier timbre-poste de la Nouvelle Yougoslavie a dû être émis en 1944 (127) — Inž. B. Mazalović: Les paysages yougoslaves sur les timbres-poste (128) — B. Novaković: Le catalogue définitif des entiers-postaux de la Yougoslavie d'avant la guerre (suite) (131) — A. Sekelj: L'espéranto et la philatélie (134) — A travers le monde philatélique (137) — Nos expositions (144) — Nos timbres-poste (140) — Nos oblitérations spéciales (141) — Nouveaux timbres-poste (149) — Nouvelles de l'Union des philatélistes (146) — Réponses aux questions de nos lecteurs (152)

ПАЖЊА!

ПРЕТПЛАТУ СЛАТИ НА ТЕКУЋИ РАЧУН
УРЕДНИШТВА И АДМИНИСТРАЦИЈЕ
„ФИЛАТЕЛИСТЕ“ 104 — Т — 502

Цена овог
броја дин.

20

Инж. Жива Ђорђевић,
Претседник Савеза филателиста
Југославије

Срдачне честитке југословенских филателиста другу Титу

У прослави Шездесет и првог рођендана Маршала Тита Савез Филателиста Југославије узео је врло видног и активног учешћа.

Из свих наших република, Југословенске зоне СТТ и из Трста наше подружнице, повереништва и управе републичких савеза упутиле су другу Титу, преко Савеза Филателиста Југославије, срдачне честитке поводом његовог рођендана.

На један оригиналан начин, преко уметнички обрађених честитки у виду врло укусних цртежа у тушу и акварелу са најразличитијим мотивима и садржајима и са многобројним потписима — наши су филателисти топло поздравили друга Тита и зажелели му дуг и плодносан рад за срећу наших народа и њихову још лепшу будућност.

Кроз садржаје честитки, кроз стилизовано цвеће, разне националне мотиве и шаре, и кроз остале најразличитије уметнички обрађене мотиве у разним лепим бојама и преко прилепљених марака снажно су изражене топле речи упућене другу Титу од неколико хиљада југословенских филателиста од Трста, Нове Горице и Копра до Охрида и од Суботице до Дубровника и Титограда.

Заједно са својом честитком Савез Филателиста Југославије је све ове честитке предао Кабинету Претседника Републике уз најлепше жеље за дуг живот друга Тита.

Југословенски филателисти су упутили другу Титу 145 честитки, и то: Савез Филателиста Југославије, Савез филателиста Србије, Хрватски филателистички савез, Филателистична звезда Словеније, Савез филателиста Босне и Херцеговине, Филателистички сојуз Македоније, Савез филателиста Црне Горе, Тржашки филателистички клуб „Ловренц Кошир“ — Трст, Филателистично друштво из Копра — југословенска зона СТТ, Уредништво часописа „Нова филате-

лија“ и 137 подружница и повереништва из свих наших република.

Од стране основних филателистичких организација (подружница, повереништава, друштава и клубова) упућене су честитке другу Титу, и то:

1) Савез филателиста Србије: из Београда („Врачар“, „Авала“, „Евжен Дероко“, „Сава“, „Ловренц Кошир“, „Топчидер“), из Земуна, Ваљева, Пожаревца, Ђуприје, Димитровграда, Бора, Лазаревца, Сараораца, Зајечара, Светозарева, Трстеника, Пирота, Лесковца, Књажевца, Обилића, Крагујевца, Новог Сада, Шида, Сомбора, Вршца, Кикинде, Бачке Паланке, Куле, Зрењанина, Руме, Титела, Беле Цркве, Панчева, Апатина, Старог Бечеја, Суботице, Бачке Тополе, Аде и Сремске Митровице.

2) Хрватски филателистички савез: из Загреба (Хрватско филателистичко друштво, Филателистички клуб, Клуб сабирача марака, Друштво пријатеља класичних марака, Филателистички клуб тематичара, Омладинска подружница, Подружница Подсусед из Цриквенице, Дарувара, Доњег Михољца, Доње Стубице, Дубровника (Филателистички клуб, Подружница „Дубравка“), из Јелсе — Хвар, Карловца, Крижеваца, са Крка, из Нашица, Огулина, Осјека, Пакраца, Пуле, Ријеке, Сиска, Славонског Брода, Славонске Пожеге, Шибеника, Трогира, Винковаца, Вировитице, Вуковара и Задра.

3) Филателистична звезда Словеније: из Љубљане (Словенско филателистично друштво, Филателистични клуб, Филателистични клуб „Триглав“), Марибора, Равне на Корошкем, Идрије, Трбовља, Нове Горице, Јесеница, Крања, Камника, Тржића, Цеља, Словенске Бистрице, Толмина, Мурске Соботе, Љутомера, Птуја, Домжала, Шоштања, Новог Места, Рогашке Слатине, Шкофје Локе, Метлике, Горње Радгоне, Постојне, Чрномља, Бледа, Врхнике, Словенских Коњица, Врежица, Загорја, Севнице, Велења, Доње Лендаве, Илирске Бистрице, Ра-

Довљице, Рибнице, Кршког, Крања, Сло-
венградеца, Рогатеца, Кочевја и Преваља.

4) Савез Филателиста Босне и Херцего-
вине: из Сарајева, Бања Луке, Мостара,
Тузле, Требиња и Дервенте.

5) Филателистички сојуз на Македони-
ја: из Скопља, Кичева, Гостивара, Битоља,
Штипа, Титовог Велеса, Охрида и Приле-
па.

6) Савез филателиста Црне Горе: из Це-
тиња, Херцег Новог и Титограда.

Својим учешћем у овој значајној просла-
ви широм наше социјалистичке домовине
југословенски филателисти су са своје
стране допринели, да се видно и снажно
манифестује не само јединство у нашим
редовима, него и сва она неизмерна, топла
љубав и оданост, коју наши филателисти,
заједно са нашим народима, гаје према дру-
гу Титу.

ПРЕТСЕДНИКУ РЕПУБЛИКЕ ЈОСИПУ БРОЗУ — ТИТУ
МАРШАЛУ ЈУГОСЛАВИЈЕ

Изражавајући неизмерну љубав и оданост коју филателисти Федеративне На-
родне Републике Југославије, Зоне „Б“ СТТ и Трста гаје према Вама, — у име Са-
веза Филателиста Југославије и своје лично упућујемо Вам срдечно честитке поводом
Вашег 61-ог рођендана.

Прослава Вашег Шездесетпрвог рођендана нама је нарочито драга, јер се њом
југословенски филателисти, заједно са нашим народима прослављају Ваш рођендан у
години када су Вас наши народи изабрали за Првог Претседника Федеративне Народне
Републике Југославије, прве и данас једине земље истинског социјализма у свету.

Ваш лични пример безкомпромисног револуционара и хероја-борца за слободу
и независност и још срећнију будућност народа Југославије исписан је крупним сло-
вима у историји наших народа.

Ми смо горди и поносни што смо грађани Титове социјалистичке Југославије
и што заједно са Вама изграђујемо у нашој земљи социјализам новим путевима.

Желимо Вам, друже Тито, да и надаље стварате крупна историска дела за срећу
и напредак наших народа, међународног радничког покрета и читавог напредног чо-
вечанства.

Желимо да и у будуће још дуго и дуго сваке године, заједно са Вама прослав-
љамо 25 мај са све већим победама у изградњи социјалистичког друштва.

Секретар:

ЈОВАН Т. ЈОЈКИЋ

Претседник:

Инж. ЖИВА М. ЂОРЂЕВИЋ

ПРЕТСЕДНИКУ РЕПУБЛИКЕ ЈОСИПУ БРОЗУ — ТИТУ
МАРШАЛУ ЈУГОСЛАВИЈЕ

Придружујући се искреним и топлим жељама, које Вам се на данашњи дан
упућују из свих крајева наше социјалистичке Отаџбине, филателисти НР Србије ср-
дачно Вам честитају Шездесет и први рођендан.

Ми немамо довољно речи да Вам изразимо сву нашу захвалност за све оно, што
сте у најтежим часовима историје наше земље учинили — што су наши народи, под
Вашим руководством, са оружјем у руци извојевали себи слободу, сачували независност
наше земље и први у свету кренули путем изградње истинских социјалистичких де-
мократских односа у нашем друштву.

Желимо Вам, друже Тито, да и надаље стварате крупна револуционарна дела.

Секретар,

БОЖИДАР ВИДОВИЋ

Претседник,

Инж. ЖИВА М. ЂОРЂЕВИЋ

Инж. АЛ. Ј. ПЕТРОВИЋ:

Српска пошта на Крфу и употреба француских поштанских марака код ње

Пред јаком офанзивом аустро-немачких
трупа са севера (почетком 5. X. 1915) и због
подмуклог напада с леђа Бугара с истока
(од 11. X. 1915) српске трупе морале су да
напуштају своју земљу и да се повлаче
преко албанских кршева према Јадранском
мору, у намери да дођу у везу са савезни-
цима, да би од њих били прихваћени и по-
могнути. Пошто Италија није била распо-

ложена да прихвати безбројне војне и ци-
вилне бегунце, који су оставили своју род-
ну грудну, не хотећи да постану робови, са-
везници су од још неутралне Грчке издеј-
ствовали сагласност, да се, као прибежи-
ште и опоравилиште евакуисаних српских
војника и избеглица, искористи острво Крф.
У другој половини јануара 1916 године
беху пребачени изнурени српски војници из

Албаније на Крф. Ту, на том мирном острву у Јонском мору, нашли су се преостаци српске војске, избеглице и српска влада.

У децембру 1915 године Србија је била потпуно преплављена аустро-немачким и бугарским трупима.

Поште у Србији дефинитивно су престале с радом према наступању непријатељских снага и повлачењем српске војске, — почевши од 8 октобра, кад је била евакуисана српска престоница, па до децембра 1915 године.

У почетку повлачења, кад се још имало наде да се фронт негде стабилизује, да се избегне опкољавање, спроводило се евакуисање у каквом-таквом реду, па је, између осталог, вођено рачуна и о евакуисању пошта са поштанским материјалом; али, кад се слом српске војске сваким даном почео све јаче да убрзава, није се више ни на што друго мислило него само на спасавање људи. Одбацивано је, сакривано и уништано све што није могло да послужи за одржавање живота људи.

Као што смо видели, евакуација Србије је извршена за релативно кратко време. При томе су поште напуштане на брзу руку и није се могло ни помишљати на спасавање гламазнијег поштанског материјала. Жигови су или скривени или, врло ретко, понесени, као и мање количине марака; све остало је или уништано или остављано на милост и немилост непријатељу. Тако су, с пропаћу Србије, пропале и њене поште. Чак ни војне поште нису функционисале, а није ни било за то стварне потребе. У почетку 1916 године српски поштански живот био је потпуно утрнуо.

При проласку кроз Албанију тешко је коме падала на памет нека кореспонденција, а није било ни могућности за пренос поште. У Албанији није ни било каквих озбиљних пошта, којима би се могло користити; албанске поште, после одласка кнеза Вида из Албаније, нису имале никакве везе с иностранством, а италијанска пошта у Скадру није могла никоме ништа помоћи, очекујући сваког дана да се и сама евакуише под притиском армије генерала Кевеша.

Кад се дошло на Крф, најпре се морало мислити на спасавање живота избеглих, изнурених и оболелих људи; Поште су биле у другом реду. Ако је ко зажелио да потражи везу преко поште са загубљеном децом, браћом, родитељима по Европи или са онима остављеним у Србији, могао је то покушати или преко етапних француских и енглеских пошта. Међусобна пак преписка између разних српских логора и успостављених служба на Крфу преношена је помоћу курира. Француска и енглеска пошта вршиле су пренос службене поште и преписке српских ратника за Француску и Енглеску бесплатно. За Грчку коришћене су грчке поште.

Највећа је пак потреба била српских избеглица да дођу у везу са милим и драгим, остављеним у Србији, а за то је требало савладати непрелазне баријере, које су окупатори били поставили; они, у почетку, нису допуштали ни најмањи контакт између слободног српског народа у прогонству и онога осталог под њиховим јармом. Једини пут је био писати преко неутралних земаља, али без икаква трага где се налази адресант.

Из овога што је напред изложено може се закључити да у прво време не само да није било могућно, него да није било ни стварне потребе за оснивањем српских пошта, а нарочито кад се узме у обзир лако коришћење било цивилном грчком поштом или војним поштама савезника.

Тек по преласку српске владе на Крф, у почетку 1916 године, била је тамо, при министарству, успостављена поштанска станица, која је, како наводи Дероко у свом делу „Историја поштанских марака Србије“, у прво време вршила само званичну поштанску службу са Солуном и осталим местима на солунском фронту, где је било српске војске. За те званичне поштанске пошиљке нису ни биле потребне марке.

Али је преписка српских ратника и избеглица (растурених по целој Европи, а нарочито по француској) из дана у дан постајала све обимнија, а нарочито је била јако нарасла, кад су се централне силе сагласиле да допусте најелементарнију преписку са поробљеним српским народом. Нема се података о времену овог допуштања и да

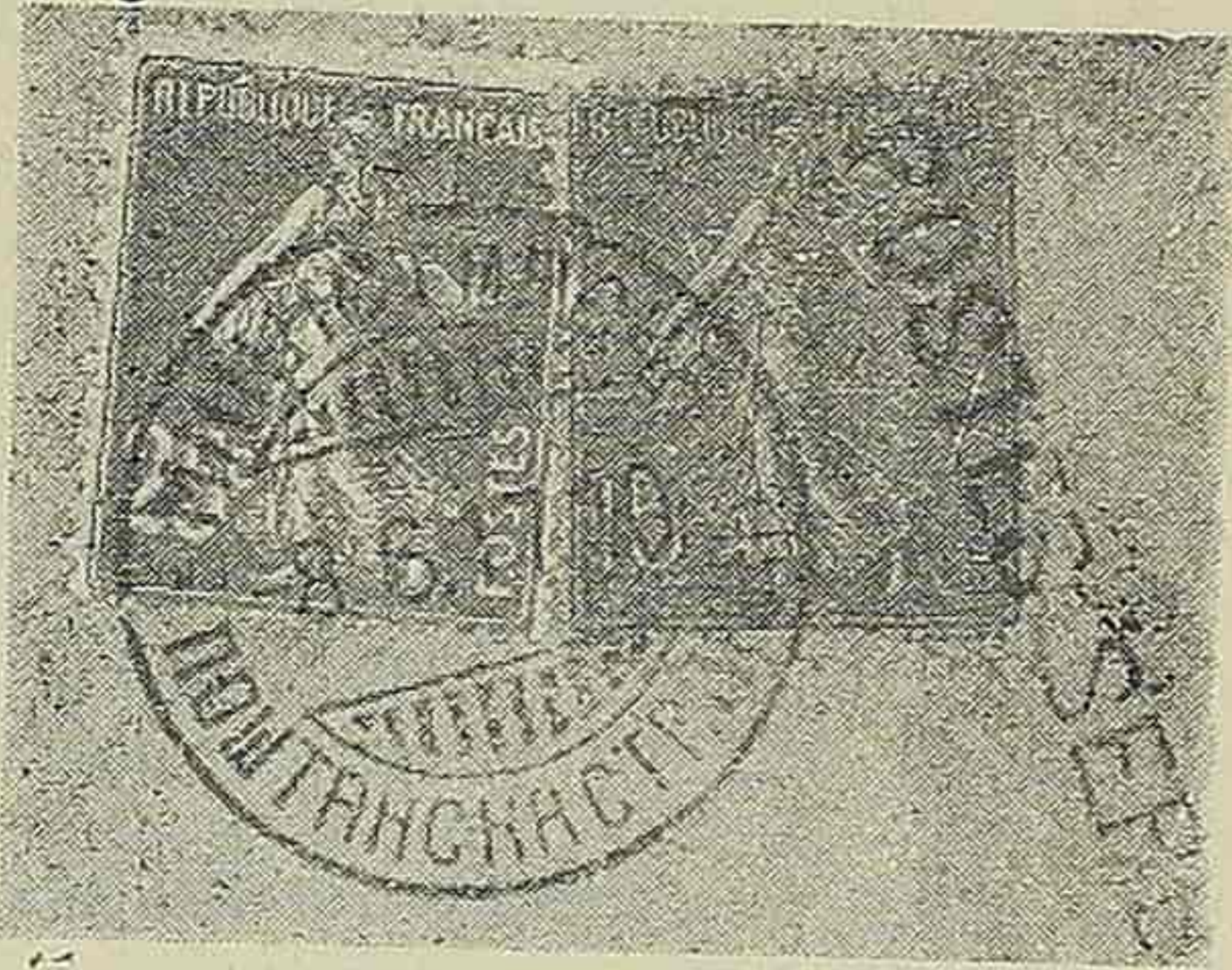

ли је за то било неког званичног документа или је, на честе покушаје с једне и друге стране, или, можда и на интервенцију неутралних држава и личности, прећутно одобрено. Тек је та преписка српских ратника и избеглица с отаџбином и обратно отпочела при крају лета 1916 године, и то у главном преко Швајцарске, преко разних посредника — швајцарских грађана и преко Срба избеглица тамо настањених.

При крају 1916 године српско министарство грађевина на Крфу закључило је с тамошњом француском поштом споразум, по коме је поштанска станица при министарству од тада у напред сама примала сву

српску пошту за савезничке и неутралне земље. Али, како ова пошта није имала српских поштаских марака, по томе споразуму употребљавала је за франкирање пошиљака француске марке, које су тада биле у течају, а које је, према споразуму, куповала од тамошње француске поште.

Француске марке употребљаване су код ове српске поште исто као и на француским поштама, — без икаквих претисака или макаквих специјалних знакова. Наводи неких каталога да су на српској пошти на Крфу употребљаване француске марке с претиском „POSTES SERBES“ не одговарају истини, — као што ћемо видети у даљем излагању.

Врло су оскудни подаци из времена употребе ових марака на пошти у Крфу. За њих се први пут сазнало тек 1 августа 1918 у француској штампи. И од тада, од првог дана, почело се с погрешним обавештењем да су те марке с претиском, па се то унело у Иверов каталог, а затим и у друге стручне каталоге и часописе. Оскудно писање о овој пошти и о употреби француских марака у њој било је свакако главни разлог, да се за дуго време одржава та погрешна тврдња о „маркама с претиском“, али изгледа, ова погрешна тврдња одржавала се и из шпекулативних разлога, па се још и данас одржава у Иверовом каталогу.

Ни српска поштанска архива са Крфа није сачувана. Изгледа да је у путу за отаџбину пропала, те се, дакле, ни из ње није могао добити какав поуздан податак. Тек у септембру 1929 године отпоче да се иде исправним путем, на који је указао А. Diena у италијанском часопису „Il Corriere Filatelico“ и изазвао пок. Дерока да да тачније податке о употреби француских марака и српских жигова на пошти у Крфу. Посебна већа студија о овим маркама „Les Timbres de France et la Poste Serbe durant la Grande Guerre“ од F. P. Renault D'Outre-Seille појавила се 1940 године у Француској.

Потпуно је утврђено да нису постојале нове, неупотребљене марке с претиском POSTES SERBES. Оно што се појављивало на тржишту, била су нарочито припремљена шпекулативна издања, без вредности за филателију. Она су се појавила онда, кад се појавила и прва вест о њиховом посто-

јању, у тесној вези с њом, — али при крају употребе француских марака на српској пошти у Крфу. Уз те прве извештаје давани су подаци и слике како појединих примерака, тако и читавих табака разних француских марака с претиском POSTES SERBES. Али, баш ти цели табаци били су најбољи доказ да су те марке нарочито удешаване за шпекулативне сврхе.

По каталозима се наводи 14 разних вредности употребљаваних француских марака: 1, 2, 3, 5, 10, 15, 20, 25, 30, 35, 40; 45; 50 с. и 1 фр. Оне се наводе: а) као нове с претиском, б) као употребљене, али одлепљене и в) на отсечцима папира. По моме мишљењу ниједне од ових употребљених не дају довољне гаранције, да су заиста биле у исправној употреби на пошти и да потичу од српске поште на Крфу. Неупотребљене марке с претиском су неисправне, јер нису ни продаване на пошти, а од њих је било лако направити марке под б), па и оне под в).

Али, не само да се оспорава исправна употреба тих марака у опште, већ се оспорава и употреба свих тих вредности. Нема званичних података које су од ових вредности биле у употреби, те се мора на основу других чињеница да утврђује могућност њихове употребе. Неки писци оспоравају да су неке од наведених вредности могле бити у употреби. Док Дероко, зато што их никад није видео употребљене на целим ковертама, тврди само за вредности од 1, 2 и 3 с. да нису могле бити употребљаване, јер за франкирање испод 5 с. није било потребе, дотле F. P. Renault D'Outre-Seille оспорава употребу и још неких вредности.

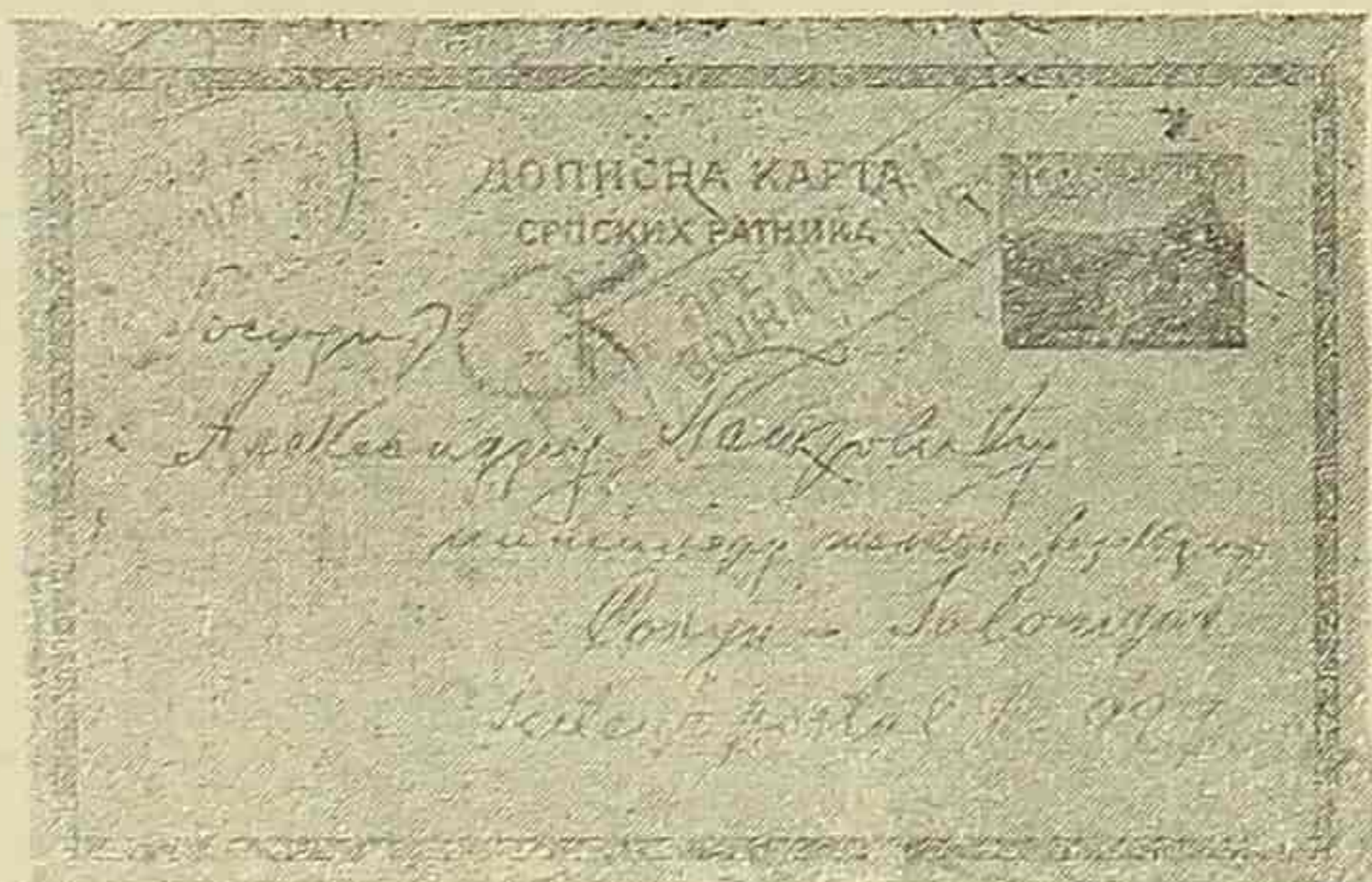
Српска пошта заиста није имала потребе за целокупним овим великим низом вредности, пошто се франкирање вршило, на првом месту, на основи међународне тарифе. У Француској, са чијом поштом је била српска пошта у споразуму, биле су финансиским законом од 10 IV 1910 утврђене таксе 25 с. за просто писмо од 20 гр., 50 с. за препоручено писмо, 10 с. за дописницу и 5 с. за штампанице (за 50 гр.). Према томе и српској пошти, која се користила француском поштом и француским маркама, биле су потребне за франковање вредности од 5, 10, 25 и 50 с. за међународни саобраћај, који је у то време био потребан српским ратницима и избеглицама. — Међутим, пошта српских ратника за Француску и, обратно, из Француске за Крф и за солунски фронт таксирана је као пошта за унутрашњи саобраћај, те су примењиване, најпре, таксе: за обична писма 10 с., за препоручена 35 с., а од 1 јануара 1917, по измењеној тарифи: 15 с. за обична писма и 40 с. за препоручена, док је остала непромењена такса: за дописнице 10 с. и за штампанице 5 с. (за 50 гр.). Према свему овоме за франкирање свих поштанских пошиљака са српске поште на Крфу биле су потребне само вредности од 5, 10, 15, 25, 40 и 50 с., а ако

се почело с употребом француских марака и нешто пре 1 I 1917, онда и она од 35 с.

Поменути француски писац каже да остале вредности, које се наводе по каталозима, нису биле потребне пошти нити за самостално, нити за допунско франкирање. Он каже: „Без велике муке констатује се немогућа употреба марака од 1, 2 и 3 с., — скоро невероватна употреба марака од 1 фр., — могућа, али невероватна употреба марака од 20 и 30 с.; са марком пак од 45 с. служило се, међутим, редовно у Источној армији“.

За марку од 35 с., као што је напред поменуто, могућа је и вероватна употреба, поготову ако се с употребом француских марака отпочело пре 1 I 1917; али и после тога времена могла је ова вредност бити употребљавана, с обзиром да је њих морало бити у резерви код француских сервиса, од којих се српска пошта снабдевала, и да их они нису, сигурно, враћали у Француску, већ да су их издавали све до утрошка (те су употребљаване, са допуном маркама од 5 с., до одређене таксе од 40 с. за унутрашњи саобраћај).

Дакле, тих седам вредности могле су бити употребљаване, односно биле су потребне за франковање, а остале седам вредности, које се наводе по каталозима, са највише вероватноће, нису биле у употреби код српске поште на Крфу. Кажемо „са највише вероватноће“ зато што је било могућности да се оне ниже употребе у разним комбинацијама за подмирење одређене таксе. Било је и тада, и у Француској и на фронту филателиста, који су свакако и били творци „марака с претиском“, па су могли лакше употребити, на исправан начин, преко поште за франкирање за филателистичке сврхе и остале вредности, на пример: место 5 с. две марке од 2 и од 3 с., место 50 с. две марке од 20 и од 30 с. и друге разне комбинације. Сем тога велики број српских избеглица, после краћег или дужег бављења у Француској, одлазио је преко Крфа за солунски фронт, а исто тако и француски војници, који су из француске били упућивани

за Солун и Крф, могли су носити са собом и друге вредности тј. оне које оспоравају Дероко и Рено д' Утр-Сеј и њима франковати своја писма. Таква се франка-

тура не би могла одбити ни на француским, па ни на српској пошти на Крфу, а такве би коверте били исправни филателистички објекти.

Али, ако би и постојале такве филателистичке франкатуре, оне могу са филателистичког гледишта имати пуну вредност само ако су на целим писмима, на дописницама или на новинским омотима; све друге — неупотребљене, употребљене, али одлепљене, па и на отсечцима папира — и ако с оригиналним отиском жига POSTES SERBES, немају пуну филателистичку вредност, а већином немају никакву, нарочито кад се доведу у везу с наведеним разлозима да нису ни биле потребне за кореспонденте са Крфа.

Познато је да су француске марке, које су у то време биле у течају, биле штампане на две врсте папира: на белом и сивом (званом G. C. = Grande Consommation). Од вредности, које су наведене као несумњиво употребљаване и које су ми долазиле до руку, било је на белом папиру од 5, 10, 15, 25, 40 и 50 с., а на сивом од 5, 15, 40 и 50 с.

Свакако да ће заинтересоване филателисте интересовати и степен реткости исправно употребљених марака. У томе погледу најбоље је ослонити се на податке поменутог француског писца, чија констатација, чини нам се, најбоље одговара стању ових марака на тржишту. По њему марке од 5 с. нису изузеци, чак и усамљене (на завојима новина); на писмима оне се јављају или у тракама од 5 комада или као допуне других марака (нарочито с оном од 10 с.); — марке од 10 с. фигуришу на дописницама или на писмима у заједници с другим; — од 25 с. најчешће се јавља усамљена или у пару (за препоручена писма); — марке од 50 с. нису ретке, јер су препоручена писма била често у промету. Те четири марке најчешће су биле у промету. У други ред долазе оне од 40 с., а као најређе су оне од 15 с.

„Ако се води рачуна и о врсти папира, треба сматрати као врло ретке 40 и 50 с. на белом папиру и сасвим ретке 15 с. на белом папиру (употребљене само у почетку 1917 године). 5 с. се сусреће подједнако на обема врстама папира“.

Француске марке употребљавала је српска пошта на Крфу до пуштања у течај српских марака са двојним ликом краља Петра и регента Александра или, тачније, до пријема тих марака из депоа српске поште у Солуну, одакле су јој биле послате 13 октобра 1918 г.

Министарска поштанска станица на Крфу имала је своје жигове:

1) Жиг за поништавање марака „швајцарског типа“, округао, прстенаст, с мостићем за датум, којим је пресечен унутарњи круг; спољни круг је дебљи, унутарњи и тетиве (границе мостића) тањи; сегменти шрафирани дебљим цртама. Натписи у пр-

стену „МИНИСТАРСКА / ПОШТАНСКА СТАНИЦА“ у гротеск словима. Величина пречника спољног круга 28, унутарњег 18 и пол мм; ширина мостића 10 мм. Датум у мостићу био је означавањем на два начина: у 1916 години, а затим у јуну и јулу 1917 г. означавања је година последњим двама бројкама и са часом предаје (нпр. 8. 8. 16 14 или 28. 6. 17 10); из осталог времена 1917 и из 1918 године познати су жигови са годином од 4 бројке или од 3, код којих је место прве јединице хоризонтална цртица.

Овим су жигом поништаване све марке и на пошиљкама из српске поште на Крфу и вредносне ознаке на „дописним картама српских ратника“ са сликом краља Петра на бојишту.

2) Упутнички жиг, истог типа и величине као и претходни; с натписом у прстену „ПОШТАНСКА УПУТНИЦА / МИН. ПОШТАН. СТАНИЦА“.

Ни на једном од ова два жига није написано име места.

3) Жиг прав, с натписом у једном реду „POSTES SERBES“, који је употребљаван на поштанским пошиљкама за иностранство, али не за поништавање марака или за „претиске“ на маркама, већ да покаже само порекло пошиљке, поште су за франкирање пошиљака употребљавале француске марке без икаквих претисака, које су биле поништаване округлим жигом министарске пошт. станице без ознаке места. Дужина овог жига је 42 мм, висина, без мало, 4 мм.

Овај жиг је ударан или изван марке или и преко ње. Изгледа да је ударан после извршеног поништавања марака округлим жигом, те је стављан најчешће ван тог округлог жига: изнад или испод њега, са стране или косо према њему, а само покадшто и преко њега. И из овога, како је овај жиг ударан, може се закључити, да није ниуком случају употребљаван као жиг за израду претисака на маркама.

Према Дероку има ових француских марака са лажним жигом „POSTES SERBES“ који се познаје по рђаво имитираним словима „S“, као и по другом „E“ у речи „SERBES“.

4) Жиг за препоручена писма, употребљаван место посебних етикета, облика положеног правоугаоника, величине 29×18 мм. Оквир и велико слово „R“ израђени су од ламела ограничених двојним линијама. Десно од слова „R“ су натписи у два реда: „POSTES ROY. SERBES“ и „ПРЕПОРУ-

ЧЕНО“; оба су подвучена једноставним правим линијама.

5) Жигови војне цензуре, којих је било различитих, а изгледа да су ударани само на оним пошиљкама, које су предаване преко српске поште, а не и на онима, које су предаване непосредно француској пошти. Ти су жигови правоугаони, с простим личним оквиром и са разним натписима: „ПРЕГЛЕДАЛА / ВОЈНА ЦЕНЗУРА“ (српски) или „CENSURE / MILITAIRE SERBE“ (француски).

Отисци наведених жигова били су црни. Међутим, неки каталози су наводили и стављали цене и за љубичасте жигове. Мени нису познати на пошти употребљавани жигови с овом бојом; ако их је у истини било употребљених на пошти, што је доста сумњиво, онда су могли бити у употреби само првих дана — у 1916 години. Жигова за препоручена писма и цензурних жигова било је и љубичастих.

Из свега што смо напред изнели изводимо закључке:

а) Употребљаване су француске поштанске марке из редовних издања (типа сејачице и „мерсон“), које су тада биле у течају, — без икаквих претисака.

б) нису постојале неупотребљене француске марке са претиском „POSTES SERBES“.

в) Све неупотребљене марке с тим претиском су шпекулативна издања, ако не и фалсификати (са лажним жигом „POSTES SERBES“).

г) Врло су сумњиве и са мало филателистичке вредности француске марке са овим, па и са округлим жигом српске поште на Крфу, ако су одлепљене.

д) Врло јакој контроли морају подлежати и марке с овим жиговима на отсечцима папира, — ако им се не зна сигурно порекло.

ђ) Сигурно су употребљаване само марке од 5, 10, 15, 25, 40 и 50 с. на белом и од 5, 15, 40 и 50 с. на сивом папиру.

е) Поуздани филателистички објекти с овим маркама и жиговима су само целе коверте, дописнице или новиноски омоти.

Српска пошта на Крфу функционисала је до марта 1919 године (по К. Златановићу).

На крају да се осврнемо и на каталогизацију ових марака у нашем једином каталогу издања „Југофилателије“.

„Југофилателија“ је у најновијем издању каталога за 1953 годину, на стр. 38, увела свих 14 вредности „поништених српским поштанским жигом МИНИСТАРСКА СТАНИЦА и ручним жигом POSTES SERBES“ и поделила их, по ценама на: А. Са жигом министарске пошт. станице и Б. Са жигом POSTES SERBES. Дакле, видимо две сасвим нове ствари, које до сада нису биле нигде наведене: 1) да је жиг POSTES SERBES служио за поништавање марака и 2) да се цене ових марака двоје по жиговима; за оне, поништене округлим жигом дате су ниже цене, а за оне „поништене“

жигом POSTES SERBES цене су веће. До сада су биле познате, по страним каталозима, поделе ових марака на неупотребљене и употребљене, на жигосане црним и љубичастим жиговима и др., али овака деоба, као у каталогу „Југофилателије“, први пут се сада појавила. И једна и друга новина су погрешне, и као такве нису требале да се појаве у једном београдском издању каталога. Жиг POSTES SERBES у почетку је уопште узиман као претисак на маркама, па се тако погрешно одржало у Иверовом каталогу и до данас, али до сада нигде се није

поменуло да је тај жиг служио за поништавање. — Цене су врло неправилно одређиване. За појединачне, одлепљене, марке су превисоке, а по степену реткости погрешно су постављене. За стварно употребљене по степену реткости треба да иду овим редом: 10 и 25 на белом папиру, 50 с. на сивом, 5 с. на белом или на сивом, 40 и 15 с. на сивом, 40 и 50 с. на белом и, као најређа, 15 с. на белом папиру. Ово постављање степена реткости важи за целе коверте и новинске омоте и, уз велику обазривост, још и за оне на отсечцима са коверата.

Инж. ЖИВА М. БОРБЕВИЋ:

Прва поштанска марка нове Југославије требала је да буде емитована 1944 године

У току Народно-ослободилачке борбе, на ослобођеној територији, функционисала је у најразличитијим видовима партизанска пошта и наши филателисти и трудбеници су

више пута имали прилике да ове значајне филателистичке објекте, из једног славног периода нашег револуционарног збивања, више пута виде и разгледају на нашим филателистичким изложбама и смотрама.

Међутим, у току НОБ десио се један врло интересантан и значајан подухват са првом марком нове Југославије, која стицајем извесних околности није имала срећу да буде емитована, подухват који до сада није био познат ни нашим филателистима, ни нашој јавности.

Наиме, априла месеца 1944 године, на шест месеци после одржаног историског III заседања АВНОЈ-а у Јајцу, у моменту када смо имали врло велику ослобођену територију наш познати мајстор-сликар Ђорђе Андрејевић-Кун, учесник у НОБ, добио је у Дрвару (тада седишту друга Тита и Врховног штаба НОБ и ПОЈ) налог од покојног Ивана Милутиновића, члана Вр-

ховног штаба и ЦК КПЈ да изради идејни нацрт за прву поштанску марку Нове Југославије.

Друг Кун је овај задатак врло брзо и успешно извршио: израдио је идејни нацрт за ову марку, а онда је са најпримитивнијим алатом урадио дрворез у крушковом дрвету. Затим је на врло укусном папиру шмотне боје лично ручно отиснуо 20 примерака ове наше прве марке, и то у једној — тамно црвеној боји, јер због недостатка материјала и др. ни израда првих отисака, а ни штампање марака није могло да се ради у више боја. Ову боју друг Кун је добио из штампарије „Борбе“. Отисак је величине 20×33 мм. Слика марке је исправни правоугаоник. На врху марке у трачици ширине 3 мм тамно црвене боје је латиницом натпис Југославија боје папира, на коме су израђени први отисци; испод овога је подвучена (изрезана) једна црта боје папира која дели трачицу с натписом од цртежа, а онда, при дну марке, је натпис ћирилицом Југославија опет израђен на трачици од 3 мм у тамно црвеној боји. Испод овога са десне стране је потпис — Кун. По средини, између ова два натписа, на површини 20×26 мм, на тамно црвеној основи налаз исе слика нашег борца са петокраком на партизанки, који у десној руци држи издигнуту пушку, а у левој развијену црвену заставу. По средини марке, поред леве руке борца налази се црвена петокрака звезда, а иза борца избијају светлосни зраци.

Идејни нацрт, односно отисак ове марке није имао исписану вредност, јер кроз читаву НОБ на слободној територији није био у оптицају новац, — борци га нису никад имали.

Десет примерака овог отиска друг Кун је дао покојном Ивану Милутиновићу, од којих је он неколико употребио на писмима, која је слао за Црну Гору, а неколико примерака је носио са собом — па није искључено да се ови отисци на писмима налазе

можда сачувани код неких другова или породица из Црне Горе, а други неупотребљени примерци да се налазе у архиви Врховног штаба НОВ и ПОЈ, или у личној архиви покојног Милутиновића код његове породице. Без обзира на то што се овде ради о емитованој марци, већ о првим отисцима ове марке, од особитог је интереса пронаћи ова писма са отисцима, јер су она не само историска документација развоја наше филателије и поште, него у првом реду развоја наше Народне Револуције на једном значајном сектору делатности.

Два отиска је друг Кун дао друговима, који су тада радили у штампарији „Борбе“. А два је испослао по куриру другу Владимиру Дедијеру, који се у то време као рањеник налазио на лечењу у Италији. Деветнаести по реду отисак поседује данас лично друг Кун (и то је, колико се за сада зна, једини сачувани примерак овог отиска), а за осталих пет отисака друг Кун се не сећа коме их је дао.

Због недостатка справа за зушчање, марка је требала да буде сечена — незупчана, а њено штампање требала је да обави штампарија „Борбе“ почетком јуна месеца 1944 године. Међутим, због немачког десанта који је извршен на Дрвар и VII непријатељске офанзиве — која је отпочела истовремено са десантом, а и због доцнијих одлучујућих борби, које су вођене широм наше земље за коначну победу и ослобођење читаве Југославије, до штампања ове и других марака није дошло.

Дрворез од крушковог дрвета за ову марку пропао је у току десанта у спаљеној кући, у којој је становао и радио друг Кун.

Не само због изванредне филателистичке реткости и велике филателистичке вредности, коју овај отисак прве марке Нове Југославије има за филателисте, него наро-

чито и у првом реду због историске вредности, коју овај отисак има као сачувани докуменат о једном врло значајном подухвату и покушају за успостављање, поштанске службе као јавне, у току наше Народне Револуције, државне институције на принципима правилног и савременог одвијања ове службе, друг Кун, са пуно љубави и сећања на славне дане наше Народно-ослободилачке борбе, брижљиво чува овај једини сачувани отисак и изложиће га на првој својој изложби са осталим својим сликарским радовима.

Овај значајан подухват, неостварен стицајем објективних околности, у исто време говори и о томе како се наша Народна Револуција свестрано развијала и разбуктавала у свим правцима; она се није ограничавала само на оружану борбу против окупатора и на рушењу свега онога што је раније било негативно за наше народе, него су кроз њу постављани темељи свим осталим делатностима па и поштанској управи.

Ако пођемо од тога да смо, у погледу припрема за израду прве марке Нове Југославије (поред још неколико покушаја на ослобођеној територији — израда само идејних нацрта за марке) отишли најдаље, и постигли највиши ниво у овом погледу априла месеца 1944 године у Дрвару, — јер смо тада већ имали и израђен дрворез за прву поштанску марку Нове Југославије и прве отиске ове марке, а и штампарију „Борбе“, која је требала да их штампа, и донешену одлуку да се ова марка штампа — онда слободно можемо рећи да су у револуционарном градићу Дрвару конкретно ударени и темељи издавања прве поштанске марке Нове Југославије, а да је уметнички рад око припрема за издавање ове прве поштанске марке Нове Југославије везан за име борца-мајстора-сликара Ђорђа Андрејевића Куна.

Инж. Б. МАЗАЛОВИЋ:

Југословенски предели на маркама

(Наставак са стране 91)

Осијек. — Највећи и најважнији град Славоније, на реци Драви; велики индустријски град. Његова слика на марки од 3 куна из серије „крајобрази“ Н. Д. Х. 1941. — Ова је марка употребљена после ослобођења за провизорно сплитско издање (20/3 К.).

Оточец. — На марци од 10 лира из 1945 год. издатој за време окупације Словеније.

Охрид. — Град на обали Охридског језера. Туристичко место. Слике Охрида налазимо на маркама:

1) 1917. једна марка од 50 ст. у спомен-издању Бугарске на окупацију Македоније, са сликом манастира изнад језера.

2) 1918. на 5 ст. са истом сликом као под 1); допунско издање бугарске спомен-серије из 1917 г.

3) 1921. на 20 стот. издања Бугарске, са једним делом обале под стражом бугарског војника.

4) 1937. на маркама Југославије за вазд. пошту од 0.50 и 5 дин., са сликом манастира изнад језера.

5) 1940. Марка од 5 д. под 4) употребљена с претиском нове вредности са доплатком 0.50+0.50 за добротворно издање у корист Лиге против туберкулозе.

6) 1941. Марке под 4) употребљене, с претиском, за провизорно издање за време италијанске окупације Црне Горе.

7) 1941. На 7 лева бугарског издања поводом „прикључења“ Македоније; са сликом једног дела вароши поред обале.

8) 1951. Марка од 10 д. за вазд. пошту ФНРЈ, са сликом манастира изнад језера.

Пазин. — Град у Истри; његова слика на марки од 0.50 лира издања 1945 г. за бившу зону Б.

Пиран. — Град у Истри, на морској обали близу Копра. Слика Пирана налази се на марки од 5 лира издања 1945 г. за бившу зону Б и на 15 д. серије УПУ издања за вазд. пошту Војне Управе Југословенске Нар. Армије из 1952 г.

Планица. — Место у Словенији са чувеном смучарском скакаоницом. Слика ове скакаонице је на марки од 10 д. издатој 20 III 1949 поводом прославе 10-годишњице скакаонице.

Плитвичка језера. — Група од 15 малих језера између Оточца и Бихаћа, степенасто поређаних једно испод другог и повезаних водопадима. Највећа и најдубља су језера Козјак и Прошћанско. Из најнижег језера истиче река Корана. — Сlike Плитвичких језера су на овим маркама:

1) 1941. Марка од 10 куна из серије „крајобрази“ Н. Д. Х.

2) 1942. Марка под 1) у промењеној боји и са придоданим натписом поводом I годишњице Н. Д. Х.

3) Провизорна издања после ослобођења: сплитско (30/10 к.) и мостарско (50/10 куна).

4. 1951. Марка за вазд. пошту од 2 д. и допунска од 5 д.

Порторож. — На морској обали код Пирана у југосл. зони С. Т. Т. Његова слика на 25 д. за вазд. пошту издања УПУ из 1952 г. СТТ — ВУЈА.

Прохор Пчињски. — Манастир у Македонији, у коме је одржано I заседање Антифашистичког собрања ослобођења Македоније 2 VIII 1944. Годину дана доцније издата је, поводом годишњице овог заседања, марка од 2 д. са сликом тога манастира.

Птуј. — Град у Словенији на реци Драви. Његова слика је на марци од 12+13 пф., коју је Немачка издала 1941 г. (Цумшт. бр. 815).

Пула. — Град и лука на јужном рту Истре. У Пули је велико бродоградилште. У Пули се налазе остаци римског амфитеатра. Слика Пуле је на 4 лире издања 1945 г. за бив. зону Б.

Раб. — Острво и град на њему у североисточном делу Јадранског мора. Слика раба налази се на маркама:

1) Сан Марина из 1923 г. на марци од 50 цент.

2) На маркама за ваздушну пошту Југославије од 1 и 10 дин. из 1937 г.

3) Марка од 10 д. под 2) употребљена је за добротворно издање са претиском нове вредности у корист Лиге против туберкулозе 1940 г.

4) 1941 марке од 1 и 10 д. под 2) употребљене за I привремено издање за вазд. службу Србије под окупацијом, а она од 10 д. и са претиском нове вредности за II привремено издање.

5) 1941. Марке Југославије од 1 и 10 д. под 2) са претиском употребљене у Словенији под окупацијом.

6) 1941. Марке од 1 и 10 д. из серије под 2) употребљене, са претиском, као I привремено издање за вазд. пошту у Црној Гори за време окупације.

7) Серија пригодних марака Сан Марина са детаљима са Раба.

Раваница. — Манастир у Србији; подигао га је кнез Лазар 1381 године. Слика Раванице налази се на 1.50 д. из серије „српски манастири“ из 1942 г. у окупираној Србији. Ова је марка употребљена за добротворно издање за пострадале у Нишу 1942 године.

Рама. — Река у Херцеговини. Пејсаж из долине ове реке налази се на маркама од 6 хелера издања за Босну Херцеговину из 1906 и 1910 године. Ова је марка употребљена 1918 године за израду провизорне марке од 80/6 х. са претиском „Држава С. Х. С. / Босна и Херцеговина“.

Рибница. — Варошица у Словенији. Њена се слика налази на 50 цент. из серије „предели“ из 1945 године за време окупације Словеније. Ова марка је употребљена с претиском 1945 године за Словенију.

Ријека. — Варош на Јадранском мору с пристаништем и бродоградилштем. Слика грачког звоника, детаља са Гарибалдијевог споменика и пристаништа на маркама Ријеке изданим 1919 године. — Исте године с истим сликама, с натписом „POSTA FIUME“. — 1919 и 1920 године марке из претходних издања, с претиском „FRANCO“ и нових вредности. — Марке Ријеке из 1923 године од 20, 25 и 30 цент. са сликом римског саволука у граду. — 1924 г. исте марке са претиском REGNO D'ITALIA“ и ANNESSIONE ALL'ITALIA“. — 1923 године марке Ријеке за хитну пошту са сликом Ријеке у XVI столећу. — 1924 године исте марке за хитну пошту са претисцима „ANNESSIONE ALL'ITALIA“ и „REGNO D'ITALIA“.

Ријека Црнојевића. — Варошица у Црној Гори и река истог имена, притока Скадарског језера. На Ободу изнад варошице била је прва српска штампарија. Слика Обода и моста преко реке на марци од 5.50 д. Југославије из 1940 године. — Слика једног дела реке с натписом „ГРАБ РИЈЕЧКИ“ на марци од 10 лира издања Црне Горе под итал. окупацијом из 1943 године.

Сарајево. — Главни град Н. Р. Босне и Херцеговине; просветни и индустријски центар ове републике. Сарајево је приказано на овим маркама:

1) 1906 и 1910 на маркама Босне и Херцеговине од 25 хелера и 1 круне.

2) 1917 на марки од 10+2 х. Босне и Херцеговине.

3) 1918 на маркама од 25 х. и 4/1 кр. из провизорног издања за Босну и Херцеговину, израђеним с претиском „Држава С. Х.“

С. / Босна и Херцеговина“ на претходним издањима.

4) 1919 на 45+15 х. / 1 кр. из добротворног издања у корист инвалида с претиском „Краљевство С. Х. С. / Босна и Херцеговина“.

5) 1934 пригодна серија од 3 вредности с истом сликом соколом изнад моста на Миљацкој, издатом поводом II покрајинског соколског слета у Сарајеву.

6) 1937 на маркама од 2 и 20 д. за вазд. пошту.

7) 1940 на 1.50+1.50 д. / 20 д. из серије за вазд. пошту под 6); добротворно издање у корист Лиге против туберкулозе.

8) 1941 Марке под 6) употребљене за провизорна издања за време окупације Србије, Словеније и Црне Горе.

9) 1941 Марка од 8 куна Н. Д. Х. из серије „крајобрази“.

10) 1945 Марка под 9) употребљена за провизорна издања: сплитско за 30 / 8 и мо-старско за 50 / 8 куна.

Свети Стефан. — На полуострву на јужном Јадрану код Будве. Слика Св. Стефана се налази на 50 д. из 1952 године из серије марака издатих за Дан морнарице.

Сењ. — Град на Хрватском приморју, са добро очуваним Нехај-градом, саграђеним 1555 године за одбрану од Турака и Млечкиња. Слика Нехај-града налази се на 50 куна из серије „крајобрази“ Н. Д. Х. из 1941 године. Иста марка је употребљена и за сплитско провизорно издање из 1945 г. за вредност 50/50 куна.

Сићевачка клисура. — На прузи Ниш—Пирот. Слика једног дела ове клисуре на једној марки од 1.50+1.50 д. из серије издате 1939 године са доплатком у корист Дома за ПТТ чиновника у Београду.

Скопље. — Главни град Н. Р. Македоније. У Средњем веку престоница српских краљева и царева. Кроз Скопље протиче река Вардар. Слика моста на Вардару налази се на марки Бугарске из 1921 године од 10 ст.

Славонија. — Покрајина у Н. Р. Хрватској, између Саве и Драве. Један пејзаж из Славоније налази се на 7 куна из серије марака Н. Д. Х. „крајобрази“ из 1941 године. Иста марка употребљена је за провизорна издања 1945 г.: сплитско (30/7) и мо-старско (50/7).

Смедерево. — Град у Србији на Дунаву. У Смедереву је добро одржана тврђава деспота Ђурђа Бранковића. Слика смедеревског града види се на маркама:

1) 1932 на 75+50 пара из серије „Веслачки шампионат Европе 1932“ Југославије.

2) 1941 на маркама Србије под окупацијом, издатим у корист обнове Смедерева, од 0.50+1 д. и од 2+4 д., као и на једној марки у блоку од 2+48 динара.

Солкан. — Предграђе града Горице. Мост код Солкана на 30 лира из 1945 г. за бившу зону Б. — Ова марка употребљена је за израду провизорних издања 1946 г.: за франко (2/30 л.) и порто марке (10/30, 20/30 и 30/30 л.).

Соничко брдо. — У Македонији. Његова слика на 25 ст. Бугарске из 1917 године.

Сопотани. — Манастир код Новог Пазара; саградио га је око 1265 г. краљ Урош. Слика Сопотана је на марки од 4 д. из серије „Српски манастири“ издатој 1941 г. у окупираној Србији. Ова је марка употребљена 1943 године за пригодну добротворну марку од 4+9 д. са доплатком у корист пострадалих од бомбардовања Ниша. — У Д. Ф. Ј. употребљена је 1945 г. за друго привремено издање са претиском нове вредности 4+21 д.

Сплит. — Највећи град Далмације; велико пристаниште и индустријски град. Његове слике на маркама:

1) Од 3+1 д. из серије „Веслачки шампионат Европе 1932“.

2) Од 15 д. из серије „Дан морнарице 1952“.

Сподња Луша. — Село у Словенији близу Шк. Локе; родно место Л. Кошира, чија се родна кућа, види на слици марке од 15 динара за вазд. пошту издато 1948 године.

Студеница. — Манастир у Србији; подигао га је око 1183 године Стеван Немања. Њена слика на 16 д. из серије „Српски манастири“ издатој 1941 године у окупираној Србији. — Ова је марка употребљена за израду марке од 16+33 д. из добротворне серије издате 1943 године у корист пострадалих од бомбардовања у Нишу.

Сушак. — Саставни део Ријеке. На маркама од 2, 3 и 5 лира са сликом Наполеоновог стуба, из серије Ријеке издате 1923 године, које су 1924 године изишле у серијама с претисцима „ANNESSIONE ALL' ITALIA“ и „REGNO D'ITALIA“.

Табор. — Тврђава у Словенији. Слика цркве у Табору на марки од 30 лира из серије издате за време немачке окупације Словеније. Иста марка употребљена за прво провизорно издање — Љубљанско издање — 1945 године са претиском.

Табор Велики. — Стари град грофова Раткаја из 14 столећа. Његова слика на допунској марци од 12.50 куна из 1943 г. Н. Д. Х. Ова марка употребљена за провизорне 1945 г.; сплитско (30 / 12.50) и загребачко (200 / 12.50).

Тракошћан. — Стари град у Хрв. Загорју. Његова слика на марки од 3.50 куна, допунској вредности серије „крајобрази“ из

1943 г. Ова марка је употребљена код провизорних издања 1945 г.: сплитског (20 / 3.50), загребачког (60 / 3.50 куна) и мостарског (10 / 3.50 куна).

Триглав. — Највиши планински врх Југославије. Триглав је приказан на марци од 5 динара из серије издате за Међунар. планинарски савез 1951 године. Триглав је такође и на немачкој марци од 25+15 пф. из 1941.

Турјак. — Село у Словенији, чувено због очуваног града из XII века породице Турјачана. Слика Турјака на марци од 2.50 лире из серије издате за време немачке окупације 1945 године. — Иста марка је издата у истој години у провизорном Љубљанском издању са претиском „ЈУГОСЛАВИЈА“, првом званичном издању после ослобођења.

Хвар. — Град на истоименом острву у Јадранском мору. Слика Хвара је на марци од 20 куна из серије „крајобрази“ Н. Д. Х. из 1941. Ова марка употребљена је 1945 године у провизорном сплитском издању (40 / 20 куна).

Церкничко језеро. — Код Церкнице у Словенији. Његова слика на марци од 10 цент. из серије издате 1945 године за време

немачке окупације. Иста марка и у провизорном издању из исте године, првом издању после ослобођења за Словенију.

Цетиње. — Варош у Црној Гори. Слика кнежевог конака је на маркама из серије издате 1896 године у Црној Гори као јубиларно издање поводом 200-годишњице династије. — За време италијанске окупације 1943 године издате су марке са сликом Цетиња: Франко од 20 и 25 цент. и за вазд. пошту од 50 цент. — Ове су марке биле употребљене 1945 године и за прво провизорно издање за Црну Гору после ослобођења.

Црногорско Приморје. — Слика Приморја на марци од 1 лире из времена италијанске окупације Црне Горе 1943 године.

Шар-Планина на бугарској марци од стот. из 1921 године.

БРАН. Б. НОВАКОВИЋ:

Дефинитивна каталогизација целина предратне Југославије

(Наставак са стр. 93)

Навео сам већ раније величине издања за IV и V издање. Са тим наводима морамо се и задовољити, јер других извора немамо. Само је ипак искључено, како се наводи, да је свака слика штампана баш у количини од 46.875 комада. Али, оставимо то онако како је дато. Много је важнији податак о бојама, који је, на жалост, нетачан и уносио је доста забуне. Ми смо установили да и IV и V издање имају по 4 боје, док се службено за V издање наводе само три боје. — На крају ми ћемо у попису навести нама познате боје за сваку дирекцију, јер, или нису све слике штампане у свима бојама, или нису све боје пуштане у промет. Вероватно је да се код V издања могло одустати од штампања свих слика у свима бојама, пошто је тржиште било већ задовољено са дописним картама, а није искључено да се опет код IV издања одустало од штампања у свима бојама, кад се утврдила лоша израда. Како било да било, тек се неке боје нису никад појавиле, иако допуштамо и извесну резерву да за извесне не знамо, иако су можда биле у промету, јер су временом уништене или ми до њега нисмо дошли, па да ће евентуално

да се накнадно појаве. — Најнетачнији податак је, да плава боја припада IV издању; она постоји само у V издању.

Даље нетачности у распореду карата по дирекцијама. Дирекција Нови Сад, за коју се каже у службеним подацима да је добила карте са сликама предела скопљанске дирекције, добила је слику Бање Ковиљаче са подручја тадање Дринске бановине, односно дирекције Сарајево и Авалу са подручја тадање Управе гр. Београда тј. Дирекције Београд. Са подручја Дирекције Скопље нема слика у попису слика Дирекције Нови Сад. Сем тога у попису постоје и ове грешке: Голица неком грешком наводи се у Дирекцији Скопље, а стварно припада Дирекцији Љубљана. Тако је још нетачан податак „Авала (Тип шумадијске куће), што је, вероватно и штампарска грешка, јер је требало да буде посебно Авала, а Тип шумад. куће Аранђеловац.

Од наведених слика у попису до сад нису нити виђене, нити се за њих зна да постоје (осим у пом. попису):

Код Дирекције Загреб једна слика Горског Котара.

Код Дирекције Љубљана једна слика Љубљане.

Код Дирекције Нови Сад четири слике Опленца.

Код Дирекције Сарајево једна слика манастира Св. Тројице.

Од наведених слика у попису региструјемо у Дирекцији Сарајево: Вишеград, мотив поред реке; карта је зелене боје, а припада V издању.

Пошто код неких дирекција има више измена навешћемо даље попис, који се уз то разликује од наведеног из 1938 године и прецизнијим описом слика. Навешћемо и познате нам боје за сваку Дирекцију.

На крају још да поменемо да не знамо да ли се и све слике понављају у оба издања, јер су нам неке познате само у једном издању, — али нисмо у могућности да то тачно утврдимо.

I. Дирекција Београд: 1) Београд — Народна Банка; — 2) Београд — Народна скупштина скупштина (из Двора); — 3) Београд — Народна Библиотека; — 4) Београд — Универзитет; — 5) Београд — Студентски дом; — 6) Београд — Занатски дом; — 7) Београд — Хотел Москва; — 8) Београд — Конак Кнеза Милоша; — 9) Београд — Министарство саобраћаја; — 10) Београд — Министарство финансија; — 11) Београд — Чехословачко посланство; — 12) Београд — Француско посланство; — 13) Београд — Црква Александра Невског; — 14) Једина цамија у Београду; — 15) Београд — Кнежев споменик; — 16) Београд — Споменик захвалности Француској; — 17) Београд — Споменик Панчићу; — 18) Београд — Споменик палим браниоцима Београда; — 19) Београд — Статуа пред Уметничким павиљоном; — 20) Београд — Скулптура И. Мештровића (Музеј принца авла); — 21) Београд — Музеј Принца Павла; — 22) Београд — Стари и нови Београд, Босанска улица; — 23) Београд — Милоша Великог улица; — 24) Београд — Милоша Великог улица (са фигуром ратника на фасади генералштаба); — 25) Београд — Дедиње; — 28) Београд — Калемегдан (стражара на тераси ка Победнику); — 29) Београд — Калемегдан — Град. капија; — 30) Београд — Калемегдан (Капија принца Е. Савојског, поглед на Земун); — 31) Београд — Калемегдан (црква Ружица); — 32) Београд — Калемегдан (Географски институт); — 33) Београд — Калемегдан (Географски институт са спомеником захвалности Француској); — 34) Београд — Калемегдан (Топови са Географским институтом); — 35) Београд — Калемегдан (Степенице ка Победнику); — 36) Београд — Калемегдан (пристаниште с мостом, поглед на Саву).

Познате боје: Код IV издања: сива, зелена, маслинаста;

Код V издања: смеђа.

II. Дирекција Загреб: 1) Загреб — Катедрала. — 2) Загреб — Маркова црква. —

3) Загреб — Капитол. — 4) Загреб — Казалиште. — 5) Загреб — Уметн. павиљон. — 6) Загреб — Штросмајеров споменик. — 7) Загреб — Јелачићев трг (са катедралом). — 8) Загреб — Јелачићев трг (са хотелом „Милинов“). — 9) Загреб — (поглед с крова). — 10) Мотив из Загреба. — 11) Самобор. — 12) Вараждин. — 13) Вараждинске Топлице. — 14) Брод на Купи (Горски котар). — 15) Река Купа. — 16) Горски котар (Скрад). — 17) Горски котар (Бијела Стијена). — 18) Фужине (панорама). — 19) Фужине. — 20) Дарувар. — 21) Осиек. — 22) Сисак. — 23) Стубичке Топлице. — 24) Крапинске Топлице. — 25) Липик. — 26) Топуско. — 27) Топуско (ресторација). — 28) Град Тракошћан. — 29) Град Дубовац код Карловца. — 30) Сењ. — 31) Велебит (пут Обровац—Ловинац). — 32) Огулин (Франкопанова кула). — 33) Околина Огулина. — 34) Ђаково (Штросмајерова катедрала). — 35) Ђаково — Унутрашњост катедрале. — 36) Озаљ. — 37) Плитвичка језера (лево дрво). — 38) Плитвичка језера (панорама). — 39) Плитвичка језера (у дну стаза). — 40) Плитвичка језера (са стране). — 41) Плитвичка језера — Саставци. — 42) Плитвичка језера — Галовац. — 43) Плитвице — Језеро Галовац. — 44) Бакар (тип приморске куће). — 45) Бакар (пристаниште). — 46) Башка (чамци и једрењаци). — 47) Башка (плажа). — 48) Башка (град). — 49) Крк. — 50) Краљевица (степенице). — 51) Краљевица (лука — брод). — 52) Краљевица (лука с једрењацима). — 53) Краљевица (хотели). — 54) Малинска (чамци и једрењаци). — 55) Малинска (шеталиште). — 56) Мартиншчица. — 57) Нови. — 58) Омиш. — 59) Раб (кровови града). — 60) Раб (стаза са оградом). — 61) Раб (лево цвет. алеја). — 62) Раб (десно стена, лево четинар). — 63) Раб (горе и десно четинари, једрилице). — 64) Селце. — 65) Сушак (брод са стране). — 66) Сушак (брод с лица). — 67) Трсат. — 68) Цриквеница (тераса). — 69) Цриквеница (једрењаци).

Познате боје: Код IV издања: сива, зелена, смеђа и маслинаста.

Код V издања: зелена, смеђа.

Према предратном „Филателисти“ постоји још једна слика „Фужина — Горски котар“.

III. Дирекција Љубљана: 1) Љубљана — Месни трг. — 2) Љубљана (поглед на Град). — 3) Блед — Острво. — 4) Блед — Панорама. — 5) Блед — Поглед на Град. — 6) Бохињско језеро. — 7) Бохињ (са порта Св. Јанеза). — 8) Св. Јанез (Бох. језеро). — 9) Триглавско језеро. — 10) Триглавско језеро из коче. — 11) Триглавско језеро (коча). — 12) Коча на Триглавском језеру. — 13) Триглав. — 14) Аљажев дом и северна стена Триглава. — 15) Аљажев Штолп — Врх Триглава. — 16) Успон на Триглав — Јул. Алпи. — 17) Велики и

мали Триглав са Кредалице. — 18) Стенар — Јулијски Алпи. — 19) Јаловец (Јулијски Алпи). — 20) Шкрлатица. — 21) Гозд Матуљак (пут). — 22) Гозд Матуљак (коча) — 23) Слап Перичник (Мојстрана). — 24) Крањска Гора. — 25) Караванке (поглед са Слемена). — 26) Караванке са Језерског седла. — 27) Голица. — 28) Вршић. — 29) Пот на Вршић. — 30) Похорје. — 31) Похорје — Сењорјев дом. — 32) Похорје — Маслиње. — 33) Похорје — Поглед на висораван. — 34) Дом на Похорју. — 35) Камнишке Алпе (масив). — 36) Камнишке Алпе (горе). — 37) Бистрица — Камнишке Алпе. — 38) Савињске Алпе. — 39) Језерско (црква). — 40) Језерско (планински масив). — 41) Логарска долина. — 42) Мотив из Логарске долине. — 43) Велика Планина. — 44) Вилфанов дом на Бегуњици. — 45) Из околине Шкофје Локе (Св. Велбеник). — 46) Лашко. — 47) Из околине Цеља. — 48) Солчава. — 49) Крањ. — 50) Тржич. — 51) Марибор — Опћина. — 52) Марибор — Катедрала. — 53) Марибор — Околина. — 54) Рогашка Слатина (хотел). — 55) Рогашка Слатина (панорама). — 56) Римске Топлице. — 57) Крка (оток Мисовац). — 58) Крка (водопади). — 59) Планица.

Познате боје: Код IV издања: сива, зелена, смеђа.

Код V издања: зелена, плава.

Према предратном „Филателисти“ треба да постоји још једна слика из Љубљане.

IV. Дирекција Скопље: 1) Скопље — Душанов град. — 2) Скопље — Душанов град (гледан са терасе). — 3) Скопље — Куршумлихан. — 4) Скопље — Народно позориште. — 5) Скопље — Мост с Официрским домом. — 6) Скопље — Сахат-кула и минара. — 7) Скопље — Аквадукт. — 8) Мотив из Скопља (минара). — 9) Мотив из Скопља (улица). — 10) Манастир Студеница. — 11) Манастир Високи Дечани. — 12) Манастир Грачаница на Косову. — 13) Манастир Манасија. — 14) Манастир Љубостиња. — 15) Манастир Горњак. — 16) Манастир Извор код Зајечара. — 17) Манастир Марков код Скопља. — 18) Манастир Св. Наум на Охридском језеру. — 19) Манастир Св. Никита из Скопске Црне Горе. — 20) Манастир Св. Арханђела у Прилепу. — 21) Манастир Св. Пантелијемона (Нерези) код Скопља. — 22) Манастир Св. Јован Бигорски. — 23) Манастир Св. Јован (Паганово). — 24) Охридско језеро (Св. Јован). — 25) Црква Лазарица у Крушевцу. — 26) Биоградско језеро. — 27) Соко Бања (Рипаљка). — 28) Гамазиградска бања. — 29) Врњачка бања. — 30) Јошаничка бања. — 31) Нишка бања. — 32) Врањска бања. — 33) Град Козњик. — 34) Град Маглић на Ибру. — 35) Струга (ловиште јегуља). — 36) Сићевишка клисура. — 37) Бердап. — 38) Дунав — Бердап. — 39) Голубац. — 40) Александровац (Жупа). — 41) Велес

— 42) Призрен (панорама). — 43) Борски рудник.

Боје: Код IV издања: сива, зелена, смеђа, маслинаста.

Код V издања: сива смеђа.

V. Дирекција Нови Сад: 1) Нови Сад (Палата Новосадске трг. банке). — 2) Н. Сад — Мост Краља Александра. — 3) Н. Сад (мост, панорама). — 4) Нови Сад (звоник цркве). — 5) Нови Сад (улица). — 6) Нови Сад (катедра). — 7) Нови Сад (улица, лево дрво). — 8) Опленец (црква). — 9) Манастир Гргетег. — 10) Текија код Срем. Карловаца. — 11) Катедрала у Срем. Карловцима. — 12) Срем. Карловци — Патријаршија. — 13) Сремска Каменица. — 14) Каменица — Срем. — 15) Купалиште Палић код Суботице. — 16) Палић код Суботице. — 17) Курсалон купатила Палић. — 18) Суботица. — 19) Сомбор. — 20) Сланкамен. — 21) Ковиљача — Тераса. — 22) Ковиљача — Жељ. дом. — 23) Смедерево. — 24) Авала (хотел). — 25) Тип шумадске куће (Аранђеловац). — 26) На војвођанској њиви. — 27) Косачи у Бачкој. — 28) Мотив из Војводине (класје). — 29) Мотив из Војводине (испаша). — 30) Дунавска обала (Војводина). — 31) Обала Дунава — код Батајнице.

Под 32), 33), 34) и 35) требало би, наводно, да постоје још четири слике Опленца.

Познате боје: Код IV издања: сива, зелена, смеђа и маслинаста.

Код V издања: смеђа.

VI. Дирекција Сарајево: 1) Сарајево — Бегова џамија. — 2) Сарајево — Двориште Бегове џамије. — 3) Сарајево (улица и минаре). — 4) Сарајево (улица и чесма). — 5) Сарајево (улица и буда). — 6) Сарајево (панорама). — 7) Сарајево (мост са џамијом). — 8) Сарајево (мост са Беледијом). — 9) Сарајево (гладно са прозора Бегове џамије). — 10) Јахорина (планинска кућа и скијаш). — 11) Јахорина (снежни терен). — 12) Јахорина (лево стаза, десно река). — 13) Дом на Јахорини. — 14) Бања Илица. — 15) Долина Неретве. — 16) Дрина (са леве стране стена). — 17) Дрина (панорама). — 18) Дрина (кајак). — 19) Дрина (клинсура). — 20) Дрина (планински масиви). — 21) Шарган. — 22) Вишеград. — 23) Ужице — турски мост. — 24) Ужице (панорама). — 25) Златибор (пејзаш). — 26) Златибор (у дну хотел). — 27) Јелашница — Сува Планина. — 28) Почитељ. — 29) Почитељ на Неретви. — 30) Манастир Рача. — 31) Вишеград (мотив поред Реке).

Под 32) требало би да постоји још један снимак манастира Св. Тројице.

До сада познате боје: Код IV издања: сива, зелена, смеђа, маслинаста.

Код V издања: сива, зелена.

VII. Дирекција Сплит: 1) Сплит — Перистел. — 2) Сплит — Звоник Св. Дује.

— 3) Сплит (панорама). — 4) Сплит (са једрилицом напред). — 5) Сплит (лево стуб) — 6) Трогир (напред чамци). — 7) Трогир (градске зидине). — 8) Трогир (портал катедрале). — 9) Солин. — 10) Шибеник (једрилица и панорама). — 11) Шибеник (звоник). — 12) Биоград. — 13) Омиш. — 14) Макарска. — 15) Хвар (напред чамци). — 16) Хвар (цвет јуке). — 17) Корчула — Св. Никола. — 18) Корчула (панорама). — 19) Корчула (улица). — 20) Бања Лука — Саборна црква. — 21) Бања Лука — цамија. — 22) Врбас — Пут Б. Лука—Јајце. — 23) Јајце (водопад са стране). — 24) Јајце (водопад с лица). — 25) Јајце (брвнара). — 26) Травник (тврђава — кула). — 27) Травник (градске зидине). — 28) Клис. — 29) Мостар (Римски мост). — 30) Борачко језеро — Херцеговина.

До сада познате боје: Код IV издања: Сива, зелена, смеђа и маслинаста.

Код V издања: плава.

VIII. Дирекција Цетиње: 1) Цетиње. — 2) Дубровник — Минчета. — 3) Дубровник — Ловријенац. — 4) Дубровник — Двор, Горња Галерија. — 5) Дубровник (панорама). 6) Дубровник (са Лападом). —

7) Дубровник (чесма). — 8) Дубровник (купатило Плоче). — 9) Дубровачка Ријека. — 10) Сребрно код Дубровника. — 11) Лапад. — 12) Бока Которска. — 13) Бока (Котор—Ловћен). — 14) Котор (са тврђаве Св. Стевана). — 15) Которска тврђава. — 16) Херцегови. — 17) Цавтат. — 18) Св. Стефан. — 19) Лопуд (плажа). — 20) Милочер. — 21) Трстено (лево пут). — 22) Трстено (лево клисура). — 23) Комови. — 24) Дурмитор. — 25) Дурмитор — Црно језеро. — 26) Црно језеро (Дурмитор). — 27) Пећ — Патријаршија. — 28) Подгорица — Немањин град. — 29) Подгорица — Везиров мост. — 30) Никшић — Град.

До сада познате боје: Код IV издања: сива, зелена, смеђа, маслинаста.

Код V издања: плава.

Још да напоменемо постојање пробних отисака Литографије Беранек у сивој боји, са којима располажемо. Нажалост, не знамо ни ту, да ли су сачувани пробни отисци и у другим бојама, као и да ли их има и од Југословенске тискарне у Љубљани. — Они се могу познати по томе, што немају вредносну ознаку, а једна група ни адресних линија и текстова.

A. SEKELJ

Esperanto i filatelija

1887 godine tvorac Esperanta, medjunarodnog pomoćnog jezika, Dr. Zamenhof, objavio je jezik i preporučio ga svim ljudima raznih jezika za medjusobno sporazumevanje.

Nije to bio prvi pokušaj stvaranja medjunarodnog jezika, a ni poslednji. Medjutim svi ostali pokušaji su vrlo brzo propali, a Esperanto je vrlo brzo prokrčio sebi put, tako da je već 18 godina posle objavljivanja, 1905 godine, održan svetski kongres esperantista u Boulogne-sur-Mer, u Francuskoj. Od tada se svake godine, izuzev ratnih godina, održava svetski kongres, i to svake godine u drugoj zemlji; tako je ove godine došao red i na našu zemlju. Od 25 jula do 1 avgusta ove godine 38 svetski kongres esperantista održava se u Zagrebu.

Zašto je baš ovaj jezik uspeo medju mnogim pokušajima?

Prvo, zato što ga je stvorio čovek, koji je mnoge jezike odlično poznao, pa je u jezik uneo pozitivne osobine najrasprostranjenijih jezika i one reči koje je najveći broj jezika prihvatio kao svoje, dakle one koje su postale internacionalne.

Pre neki dan sam naišao na jednu interesantnu statistiku, koja pokazuje koliko procenata svojih reči mogu naći u Espe-

rantu pripadnici pojedinih velikih nacija. Evo izvoda iz te statistike:

Francuzi 91%

Englezi 88,9%

Italijani

Nemci

Rusi 53%

Ova činjenica omogućava da svaki čovek lako nauči jezik, jer ogroman broj reči već poznaje.

Drugo, zato što je jezik veoma prost. Gramatika mu je sasvim uprošćena, a glavno je pravilo da ni od jednog pravila nema izuzetka, što omogućava da se jezik lako i brzo može naučiti. Dok se za izučavanje ma koga jezika mora utrošiti nekoliko godina, Esperanto se može dobro naučiti za nekoliko meseci.

Treće, zato što se sa malo reči može izraziti sve (što može izraziti ma koji svetski jezik sa ogromnim bogatstvom reči, zahvaljujući tome, što se iz svake reči na veoma lak način može konstruisati mnoštvo novih izraza.

Četvrto, zato što se jezik ne menja. Svi ostali pokušaji za stvaranje medjunarodnog jezika težili su za tim, da istisnu nacionalne jezike iz upotrebe i da ih zamenе јединственим језиком за цело човеčанство. Esperanto ne samo što ne тежи томе, već се и противи таквој концепцији, јер

je sigurno da bi u slučaju da celo čovečanstvo prihvati taj jezik kao svoj, vrlo brzo nastali razni dijalekti, pa i novi jezici kao što su napr. iz latinskog jezika nastali razni romanski jezici, što bi opet onemogućilo međusobno sporazumevanje. Esperantisti idu za tim da svaki narod govori svojim jezikom, a da Esperanto služi samo za sporazumevanje među ljudima raznih jezika.

Esperantski pokret ne služi samo za širenje međunarodnog jezika, već i za približavanje ljudi po gledištima, za ostvarivanje međusobnog poverenja i ljubavi bez obzira na rasnu, nacionalnu i versku pripadnost i druge razlike.

Time Esperanto čini ogromnu uslugu i međunarodnom radničkom pokretu, naročito kada se ima u vidu da ga i svaki trudbenik lako i brzo može naučiti.

Filatelija takodje ima slične ciljeve. Kroz filateliju se upoznaju razne zemlje, čak i najudaljenije, ljudi koji tamo žive, njihova privreda, običaji i dr., ali sama marka koju stavljamo u zbirku, ne daje dovoljno obaveštenja. Pravu smisao dobija filatelija međusobnim dopisivanjem. U pismima se objašnjava povod za izdavanje pojedinih maraka ili serija, upoznaje se istorija pojedinih naroda kao i njihova stvarnost. Oči čitavog sveta uprte su u našu zemlju u kojoj se po prvi put u istoriji izgrađuje istinski socijalizam. Dužnost je nas, jugoslovenskih filatelista, da se što više povezujemo sa ljudima drugih zemalja i da im objašnjavamo našu stvarnost i našu borbu za slobodu i nezavisnost zemlje, za izgradnju socijalizma u njoj, za mir u svetu i iskrenu međunarodnu saradnju.

Dopisivanje sa inostranstvom je monopol malog broja filatelista, koji vladaju

stranim jezicima. Dopisuje se i poneki filatelista koji ne zna strane jezike, uz pomoć nekog poznanika, ali takav se filatelista teško odlučuje da se upušta u razna objašnjavanja i propagandu, pa se ograničava na nekoliko poslovnih rečenica, da ne bi suviše opteretio svoga pomagača.

Esperanto može svako da nauči brzo i lako. Ako bi svi filatelisti znali Esperanto, ovo bi pitanje bilo rešeno. Uzgred budi rečeno, mnogi esperantisti, dopisujući se sa drugim esperantistima, počeli su da skupljaju njihova pisma, karte, pa i marke i postali filatelisti, a s druge strane mnogi filatelisti naučili su Esperanto da bi se lakše mogli sporazumevati među sobom. Sa znanjem Esperanta, dakle, može se steći veliki krug poznanstva među filatelista celog sveta.

U Beogradu postoje za to velike mogućnosti. Naš drug filatelista inženjer Momčilo Šaponjić je predsednik esperantskog društva Beograda i esperantske lige Srbije, i rutinirani nastavnik za Esperanto, pa sumnjam da bi ma šta imao protiv toga da otvori kurs Esperanta sastavljen od filatelista.

U Vojvodini u svim većim mestima, a u užoj Srbiji u Kragujevcu, Svetozarevu i drugim mestima postoje društva esperantista, koja bi bez sumnje rado održala kurseve filatelista, samo ako bi se ovi zainteresovali.

Za sva mesta u kojima nema mogućnosti za održavanje kurseva, mislim da bi se mogao organizovati dopisni kurs pod rukovodstvom „Beogradskog društva esperantista“, Terazije 42, kome se mogu obratiti svi zainteresovani filatelisti i njihovi prijatelji iz unutrašnjosti.

Читаоц ма „Филателисте“

Као што је нашим читаоцима познато, часопис „Филателиста“ од првог дана свог излажења 1-IX-1948 год. па до данас, преко својих страница заступао је политички став и линију наше филателистичке организације која је потпуно у духу политике какву води наша земља у својој борби за слободу и независност, за равноправне односе међу народима и за изградњу социјалистичког друштва. Није прошла ни једна значајнија политичка манифестација наших народа а да јој се и наш часопис није придружио. Свој основни задатак: да нашу филателистичку и осталу јавност информише истинито и верно, „Филателиста“ је до данас часно испуњавао. У то су се наши читаоци могли без сумње уверити.

Међутим, у прошлом броју 5—6, објављена је у рубрици „Кроз филателистички свет“ белешка под насловом „Брза израда

марака“ коју је одговорни уредник некритички пренео из стране фил. штампе додајући неадекватан коментар. У истом броју пропустом техничког уредника, репродукована је авионска серија марака са мотивима фауне, издата у Мађарској, и једна серија пригодних марака издата у Ист. Немачкој.

Обзиром да су и пом. белешка и репродуковање пом. марака у супротности са целокупним нашим досадашњим писањем и начином информисања јавности, Редакциони одбор се сматра обавезним да читаоце, на основу истраживања које је провео на дан 3 и 10 јула т. г. у вези са овим случајем, обавести о следећем:

1. информација „Брза израда марака“ дата је у штампу и објављена без знања Редакционог одбора као целине. Наиме, према досадашњој дугогодишњој пракси

рубрике „Кроз фил. свет“, „Наше марке“, „Наше целине“, „Наши пригодни жигови“ и „Нове марке“ нису уређиване колективно, него их је водио и уређивао сам одговорни уредник;

2. репродукција напред пом. марака објављена је од стране техничког уредника такође без знања и мимо редакционог одбора;

3. одговорни уредник у својој изјави навео је да није уопште имао намеру да даје било какву политичку боју информацији коју је, како тврди, у највећем њеном делу пренео и превео из иностране фил. штампе, али да прима пуну одговорност за објављену информацију. Редакциони одбор примио је ову изјаву одговорног уредника, нарочито имајући у виду његово досадашњи дугогодишњи исправан рад.

4. технички уредник дао је сличну изјаву, наводећи при томе да је репродуковане марке продавало у Новом Саду држ. предузеће за промет маркама „Југофилателија“.

5. Редакциони одбор разрешио је дужности одговорног уредника и предложио Управном одбору СФС да се и одговорни и технички уредник разреше дужности чланова Редакционог одбора, што је Управни одбор СФС на седници од 15 јула т. г. прихватио.

У вези са објављеним чланком у бр. 4 „Филателиста“ о уметнику-графичару Сретену Грујићу, Редакциони одбор је такође предложио, а Управни одбор СФС прихватио и разрешио дужности члана редакционог одбора писца пом. чланка.

Обзиром да је на дан 13 јула т. г. у дневном листу „Борба“ објављена белешка под насловом „Горке пилуле „Филателиста““, у којој је критикован Редакциони одбор „Филателиста“ поводом ових случајева, Редакциони одбор је дао свој одговор који ниже доносимо у целини да би нашим читаоцима било јасно о чему се у ствари ради. Овај одговор текстуелно гласи:

„Друже уредниче,

У броју 177 од 13 ов. месеца листа „Борба“, на другој страни, изашла је белешка под насловом „Горке пилуле „Филателиста““ под потписом М. Б. Како је у извесном смислу садржином ове белешке апострофиран и погођен редакциони одбор часописа „Филателиста“, то вас молимо да, на основу Закона о штампи, а у циљу тачног обавештавања јавности, дате места у једном од наредних бројева „Борбе“ следећем нашем одговору:

Чланови редакционог одбора „Филателиста“ на дан 3 јула т. г., тј. истог дана када је изашао број 5—6, одржали су ванредни састанак на коме су констатовали да су објављене информације и репродукције марака, о којима је реч у поменутој белешци, штампане у „Филателисту“ без знања и о-

добрења редакционог одбора као целине, пошто су их на своју руку написали и дали у штампу одговорни а слике тех. уредник. Редакциони одбор осудио је овај поступак и писање као штетно по филателистичку организацију и потпуно страна досадашњој дугогодишњој пракси и линији рада и фил. организације и писању у нашем часопису. Ова осуда исто тако односи се и на репродукције серије марака о којима се говори, а што је такође учињено без знања и мимо редакционог одбора.

Ограђујући се од ових случајева редакциони одбор разрешио је дужности одговорног и техничког уредника часописа, и на његов предлог Управни одбор Савеза филателиста Србије разрешио их је дужности чланова редакционог одбора.

Из горе наведеног јасно произлази да редакциони одбор као целина није имао никакве везе са ова два случаја и да су према томе алузије и претпоставке писца пом. белешке лишене сваког основа.

Поводом набачених алузија и неоснованих сумњичења о некаквим „финесима“ „Филателиста“ у обавештавању филателистичке и остале јавности о филателистичким догађајима у земљи и свету, дужни смо да вас упознамо и са чињеницама које показују произвољност, нетачност и непровереност сумњичења изнетих од стране писца пом. белешке. Пре свега да је писац узео све наше публикације од дана покретања часописа до данас дошао би до недвосмисленог закључка да је политички став нашег часописа увек био на линији борбе наше земље за слободу, независност и равноправне односе међу народима, за изградњу истинског социјализма у духу учења марксизма-лењинизма и у духу закључака V и VI Конгреса СКЈ. Писац је могао да се увери да наш часопис, поред третирања стручних питања због којих је и покренут, није до сада пропустио ниједну прилику да се придружи свим политичким манифестацијама које су одржане у нашој земљи (поводом прослава рођендана Маршала Тита, одржавања VI Конгреса СКЈ, годишњица АВНОЈ-а итд.). Проверавање ових чињеница била је дужност, по нашем мишљењу, писца М. Б. пре него што се одлучио на олако доношење закључака о тзв. „финесима“ часописа „Филателиста“. Ови чињенични материјали и публикације стајали су му свакад и стоје и данас на расположењу.

Добија се утисак да је писац белешке алузију о линији „Филателиста“ засновао на интерпретацији коју је дао Иван Г. Шојат у свом писму упућеном „Борби“ поводом пропуста и несмотрености одговорног и техничког уредника „Филателисте“. Међутим, редакциони одбор приликом испитивања овог случаја и утврђивања одговорности за објављене информације, дошао је и до следећих чињеница:

а) да је Државно предузеће за промет маркама „Југофилателија“, чији је директор Иван Г. Шојат, продавало у земљи у право оне марке које су предмет оправдане критике писца белешке М. Б. То, разуме се, ни уколико не правда онога који је марке са мотивима фауне у Мађарској и марке издате у Ист. Немачкој дао репродуковати, али то у сваком случају упућује на размишљање о добронамерности и искрености мотива писма И. Г. Шојата. Не само то, него је требало у интересу тачног информисања и писца белешке и наше јавности да Иван Г. Шојат, као одговорни руководилац „Југофилателије“, објасни из којих разлога његово предузеће растура — продаје у нашој земљи пригодне марке посредством којих се велича бивши кремаљски диктатор, његов први слуга у Мађарској и експлоататор режима у земљама совјетског блока. Прилажемо вам фотокопију чистих непоништених марака са ликовима бившег кремаљског диктатора и његовог лакеја, у Мађарској, издатих у 1952 год., које су купљене у предузећу „Југофилателија“ на дан 18 јула 1953 год., заједно са њеним рачуном бр. 000732, како не би било никакве сумње у ову тврдњу;

б) да у витринама изложеним у продавници, у циљу привлачења пажње пролазника и јавности на изложену „робу“, има разних марака информбировских земаља и са другим мелодрамским мотивима који су срачунати на обмамљивање иностранства о тобожњем рају у СССР-у и сателитским земљама.

Није нам познато да ли је Иван Г. Шојат у свом писму упућеном „Борби“ о томе шта писао или је прећутао сматрајући ваљда да су то пословне финесе дозвољене њему и предузећу којим руководи.

У погледу објављеног чланка у часопису о уметнику-графичару Сретену Грујићу, редакциони одбор сматра да није у могућности у овом тренутку да заузме свој став у вези тврђења Ивана Г. Шојата, пошто му рад Грујићев за време окупације није познат. Према сазнању редакционог одбора Грујић је поднео надлежном суду тужбу против Шојата због изношења, како он тврди, произвољних и нетачних оптужби. Међутим, редакциони одбор разрешио је ипак дужности члана редакционог одбора писца овог чланка, с тим што ће свој коначан став по овом питању заузети тек пошто надлежни суд буде донео пресуду о веродостојности навода Ивана Г. Шојата у писму упућеном „Борби“.

Унапред вам захваљујемо на простору који ћете уступити овом нашем одговору у вашем листу.

Смрт фашизму — Слобода народу!

Редакциони одбор
часописа „ФИЛАТЕЛИСТА“
Београд

ПРИЛОГ: 2 фотокопије (рач. „Југофилателије“ бр. 000732 и марака купљених по овом рачуну) Објашњење текста-репродукције на фотокопијама. Информација о неким пол. манифестацијама филателиста.

Редакциони одбор „Филателиста“, после свега што је предузео у вези са изложеним случајевима, сматра исте ликвидираним, те ће и надаље наставити са писањем у потпуности у духу политике коју води наша земља, и у духу линије и политичког става наше организације, одлука СФЈ и СФС и закључака последње годишње скупштине СФЈ и СФС.

РЕДАКЦИОНИ ОДБОР

Кроз филателистички свет

УВОЗ ПОШТАНСКИХ МАРАКА У АРГЕНТИНУ

У броју 4, на страни 73 објавили смо у прегледу „Кроз филателистички свет“ notiцу о забрани увоза нових марака у Аргентину, према швајцарском листу „Berner Briefmarken-Zeitung“. Међутим, исти лист у свом следећем броју објављује да „аргентинске власти допуштају увоз нежигосаних поштанских марака, ако се не ради о претераним количинама“.

ИЗ УЈЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА

Администрација пошта ОУН објавила је макету за две пригодне марке, које ће се пустити у течај 24 октобра, за Дан уједињених народа. Слика са три зупчаника, изнад којих је у луку натпис „TECHNICAL ASSISTANCE TECHNIQUE“, а у оквиру

је напис на 4 главна европска језика „Уједињени народи“. Биће две вредности: 3 ц. зелена и 5 ц. сива.

Потрошња марака за избеглице издатих ове године: приспело је 16.326 поруцбина; издато је 234.083 коверте првог дана.

КРУНИДБЕНЕ МАРКЕ ЕНГЛЕСКИХ КОЛОНИЈА

Ове крунидбене марке продаваће се на поштанским шалтерима до 31 децембра 1953, ако не буду раније распродате.

СМРТ Др. ХЕРБЕРТА МУНКА

19 априла 1953 умро је у Лугану у 78 години познати Филателиста Др. Херберт Мунк, главни уредник 11 издања „Коловог Приручника поштанских марака“.

И У ФРАНЦУСКОЈ ЈЕ ТАКО!

Према информацијама добивеним 29 априла на најнадлежнијем месту објавио је лист „LE TIMBRE“ у свом претпоследњем броју да ће марка „накити“ изићи око 15 маја, а „везови“, вероватно, крајем маја. Тако је било крајем месеца априла! — Десет дана доцније, било је то измењено. Одложено је било пуштање у течај марака „накити“ и „везови“. Требало је претходно да изиђе у свет марка „мириси“. Тако је било средином маја! — Десет дана после тога и ово је измењено! Одложени су и „мириси“. На брзу брзину отштампан је „Гаргантуа“ и пуштен у течај 27 маја!

НОВИНСКА ПАТКА У ФИЛАТЕЛИСТИЧКОЈ ШТАМПИ

Бриселски лист „L' Obliteration“ објавио је једну notiцу да треба да изиђе једна марка од 50 франака за спомен стогодишњице белгиске Народне банке. Отуда је ту вест пренео париски лист „Le Timbre“, а „L' Officiel de la Philatelie“ отишао је још даље; донео је обавештење да је пуштена у течај та марка од 50 фр. у месецу мају, да је љубичасте боје, са сликом Народне банке, па је донела чак и слику те марке, која је штампана у штампарији ПТТ у Малину у табацима од 20 марака.

Међутим „Le Timbre“ сада тврди да та марка није била никада издата и да нема изгледа да ће икада угледати света, — већ да је све то новинарска патка!

ПРОПАГАНДА И СТВАРНОСТ

На дан 14 марта т. г. издата је у Ист. Немачкој серија спомен-марака поводом 70 година смрти Карла Маркса. Кад зна шта се данас дешава у источно-немачкој стварности, човек мора искрено да се зачуди до које границе ист. немачки управљачи могу да иду у својој пропаганди лишеној сваког морала и скрупула. Док се на једној страни свакодневно заводе мере којима се ликвидирају основна грађанска права, док се у индустријским центрима широм Источне Немачке врше хапшења радника и у крви угушује отпор радничке класе против угњетавања и обесправљења, дотле на другој страни источно-немачки информбировци штампају пропагандне марке са ликовима великих бораца радничке класе Маркса и Енгелса. Треба ли какав коментар оваквој филателистичкој пропагандној злоупотреби источно-немачких управљача?

Р. А.

ИЗДАЊА МАРАКА СА ДОПЛАТКОМ У 1953 ГОДИНИ

Француски часопис „L' Officiel de la Philatelie“ доноси сваког месеца списак поштанских управа, које су издале у току ове

године марке са доплатком, које највећим делом купују само филателисте, те на тај начин филателисте дају прилоге за разне добротворне и друге сврхе, за које можда не би на други начин никада дали ништа. Од почетка ове године издате су марке са доплатама обрачунатим у француским францима ове земље:

Белгија	7	марака са доплат.	од 44 Ф.
Данска	1	„ „ „ „	2 „
Француска	1	„ „ „ „	3 „
Исланд	2	„ „ „ „	10 „
Холандија	6	„ „ „ „	27 „
Пољска	2	„ „ „ „	27 „
Сарска обл.	1	„ „ „ „	5 „
Алжир	1	„ „ „ „	2 „
Тунис	1	„ „ „ „	2 „
Антили Хол.	1	„ „ „ „	8 „
Суринам	2	„ „ „ „	22 „
Сијам	3	„ „ „ „	30 „
Нова Гв. Хол.	3	„ „ „ „	25 „

ПОВОДОМ „БРЗЕ“ ИЗРАДЕ МАРАКА

У нашем прошлом броју регистрована је вест коју је филателистичка штампа у свету донела поводом пуштања у течај марака у вези са смрћу бив. председника Чехословачке Клемента Готвалда. Необавештен и наиван филателиста, импресиониран вешћу о веома кратком времену које је протекло од дана Готвалдове смрти до дана пуштања ових комеморативних марака у течај, могао би стећи варљив утисак да се ради о некаквом изузетном залагању графичких радника у Чехословачкој, ако не би имао у виду две основне ствари: а) замашне припремне радове и компликовану графичку технику која је неизбежна у послу израде марака (идејни нацрт, дефинитивни цртеж, гравирање, штампање, гумирање, зупчање итд.) и б) неподношљиве услове под којима живи радничка класа у данашњој Чехословачкој.

Ко се бар донекле разуме у графику схватиће одмах да се ради о клишејима израђеним и припремљеним за штампање редовних — франко марака чија је намена поводом Готвалдове смрти преиначена и клишеји искоришћени за комеморативне марке. Међутим, начин на који је вест о пуштању у течај ових марака лансирана у филателистички свет сведочи о вештини чехословачких информбировача да сваку прилику, па и Готвалдову смрт, користе за постизање лажних ефеката и пропагандних блефова. Нама је још свежа сећање на отворену побуну чехословачких радника противу недавно спроведене монетарне реформе којом је реална надница у Чехословачкој готово преполовљена према стању пре монетарне реформе. Знамо да је после тога дошло до упућивања једне совјетске дивизије у Чехословачку. Исто тако нам је познато да је почетком јула месеца ове године сателитска влада у

Прагу била принуђена пред отпором радничке класе да повуче своју полициску наредбу о увођењу драконских казни против флукуације и изостајања са посла, и то свега шест дана после њеног објављивања. Према томе, југословенским филателистима је сасвим јасно о чему се овде ради и зато неки дужи коментар вести о „брзој“ изради поменутих марака у Чехословачкој није ни потребан.

Р. А.

ЦЕНЕ НАШИХ МАРАКА У ЕНГЛЕСКОЈ (WHITFIELD KING & CO, IPSWICH)

Из 1951 године:

	0 ш.	6 п.
Дечја недеља 1951	0	6
Вазд. пошта од 6 динара	1	10
Устанак у Словенији	1	—
Устанак у Црној Гори	1	—
Устанак у Србији	1	—
Устанак у Босни	1	—
Устанак у Хрватској	1	—
Падобранско такмичење	16	8
Загребачки сајам	0	7
Велике годишњице од 10 и 12 д.	6	2
Велике годишњице од 20 д.	5	11
Црв. Крст допл. и порто	0	3
Привреда од 50 д. љубич.	6	—
Његош	0	10
Дан армије	0	10

Из 1952 године:

Привреда од 50 д. зелена	2	8
Привр. од 1, 2, 5, 10, 15, 20, 30	4	3
Привреда од 8 и 25 дин.	1	6
Привреда од 35 и 100 дин.	6	4
Титов 60 рођендан	4	6
Вазд. пошта од 5, 100, 200 и 500	38	7
Дечја недеља	0	10
Олимпијада	9	10
Дан морнарице	4	6
Филател. изложба	1	10
VI конгрес у 4 боје	3	—
Црв. Крст допл. и порто	0	10

Из 1953 године:

Привреда од 75 д. љубичаста	3	7
Тесла	2	4
ОУН	4	1

Из 1952 године:

Порто од 1, 2, 5, 10 и 20 д.	2	6
Порто од 30, 50 и 100 д.	8	10

ЦЕНЕ НАШИХ МАРАКА НА ПАРИСКОМ ТРЖИШТУ

Ауто-мото трке (4 вредности): 350 Ф. (код Е. Peleeheld-a), 400 Ф. (L. Hermouet), 340 Ф. (L. Arnous).

„Привреда“ у офсету (7 вред.) 110 Ф. (L. Arnous).

„О.У.Н.“ — фреске (3 вредности): 250 Ф. (L. Arnous).

Све су цене за нове марке.

1 килограм разних југосл. марака 2.850 Ф. (R. Schorle).

50 разних 60 Ф., 100 разних 120 Ф., 200 разних 450 Ф., 300 разних 1000 Ф. (Coudron).

ЦЕНЕ НАШИХ МАРАКА У ШВАЈЦАРСКОЈ (код Цумштајна):

Ауто-мото трке (4 вредности), нове или употребљене 3.50 Ф.

Издања СТТ-ВУЈНА:

УПУ издање 1949 г. нове 24 Ф.

УПУ издање II нове 12 Ф., на писму употребљене 14 Ф.

Доплатна порто марка за Црвени Крст 1948 2 лире на 0.50 д. нова 32 Ф.

ОУН 3 вредности нове или употребљене по 2 Ф., на писму првог дана 3.25 Ф.

НОВЕ МАРКЕ У ИЗГЛЕДУ

Алжир: 1 порто марка од 100 фр.

Аустралија: 1 марка од 3 п. у спомен 100-годишњице прве марке Тасманије.

Вел. Британија: (бирон, протекторати, колоније и доминиони) са сликом краљице Јелисавете II: 3. VI. 1953 у 61 колонија по 1 крунидбена марка, а сем тога целе серије марака за редовне потребе у Адену, Антигви, Бахамским о., Бермуди, Фиџи, Гамбији, Гренади, Хондурасу, Левардским о., Маурицијусу, Монтсерату, Нигерији, Нијаси, Родезији Северној и Јужној, Св. Јелени, Св. Луцији, Сомалији и Тристану да Кунха.

Ватикан: марке за вазд. пошту од 500 и 1000 лира.

Гибралтар: нова серија франко марака од 14 вредности.

Грчка: 1. VII. 1953 серија марака за пропаганду грчких производа.

Италија: по 1 пригодна марка за 300-годишњицу рођења виолинисте Арканђела Корелија, за 400-годишњицу смрти сликара Луке Сињорелија, за 700-годишњицу смрти Св. Кларе Асишке, а и за Међународну пољопривредну изложбу у Риму.

Монако: 2 марке за прославу штампања листа „Journal inedit“, 3 марке за 50-годишњицу открића анафилаксије и двојну серију порто-марака троугластог облика 8+8 комада са приказивањем транспортних средстава данас и у ранијим временима паралелно код сваке вредности.

Норвешка: једна серија марака са доплатком са сликом Северног Рта.

Никарагуа: једна серија марака са сликама њених ранијих претседника.

Нови Зеланд: у октобру 1953 серија марака за пропаганду скаутизма.

Норфолк: 10. VI. 1953 шест вредности серије у течају.

Сомалија Итал.: серија марака за борбу против туберкулозе.

Судан: три марке пригодног увођења у живот устава.

Финска: 20. VI. 1953 једна марка од 25 М. за прославу 300-годишњице вароши Хамина.

Француска: 20 фр. за цвеће и мирисе, 25 фр. за наките, 50 фр. за везове и серија марака са сликама великих писаца.

Шпанија: серија марака за прославу 700-годишњице универзитета у Саламанци и 1

марка за прославу 500-годишњице рођења Гонзала Фернанда Кордобског.

Шпанске колоније Гвинеја, Ифни и Сахара, свака по једну серију од 4 марке (за прву са сликама лептира, а за друге две са рибама).

Шпанска Гвинеја: 5 марака са сликама урођеника.

Наше **МАРКЕ**

ПУШТАЊЕ У ТЕЧАЈ ПРИГОДНЕ МАРКЕ ПОВОДОМ ИЗБОРА ПРВОГ ПРЕДСЕДНИКА ФНРЈ

Према решењу Главне дирекције пошта Бр. 2644 од 9 јуна 1953 ова марка је пуштена у течај 28 јуна 1953. Боја марке је тамно љубичаста. Марка је у продаји код свих великих пошта у земљи до утрошка, а за франкирање важиће неодређено време, односно до рока који буде одређен накнадним решењем.

ПРИГОДНЕ МАРКЕ ЗА ПРОСЛАВУ ИЛИНДЕНСКОГ УСТАНКА

Програмом пригодних издања марака било је предвиђено издање једне пригодне

Лизевског, академ. сликара из Скопља, а за другу фотопортрет Николе Карева, вође Илинденског устанка. Идејне цртеже за обе марке израдио је Петар Младеновић, академ. сликар из Београда.

МАРКЕ БРАНКА РАДИЧЕВИЋА

Поводом стогодишњице смрти знаменитог српског песника Бранка Радичевића издаће се и једна спомен марка од 15 динара. Како је објављено у „Политици“ идејни цртеж за ту марку израдиће се по једној од популарних песникових фотографија. — Пуштање у течај ове марке предвиђа се за почетак октобра ове године, када ће се у песниковом најомиљенијем месту Сремским Карловцима одржати свечана прослава.

ПОВЛАЧЕЊЕ ИЗ ТЕЧАЈА НАШИХ ПРИГОДНИХ МАРАКА

По решењу Главне дирекције пошта Бр. 6726 од 20 јуна 1953 повлаче се из течаја пригодне поштанске марке издате за прославу „Дана армије“ 1951 године и све пригодне поштанске марке издате у 1952 години, за које нису решењима о пуштању у течај били одређени рокови за франкирање. С овим маркама може се вршити франкирање поштанских пошиљака закључно до 31 августа 1953.

Почев од 1 септембра 1953, према овом решењу, престаје франкатурна вредност овим издањима:

Из 1951 године:

1) за „Дан армије“ од 15 дин. (бр. 198) и за ваздушни саобраћај од 150 дин (бр. 44);

Из 1952 године

2) за прославу 60-годишњице Маршала Тита: од 15, 28 и 50 динара (бр. 217—219);

3) за „Дечју недељу“: од 15 динара (бр. 220);

4) за XV олимпијаду у Хелсинкију: од 5, 10, 15, 28, 50 и 100 динара (бр. 228—233);

5) за „Дан морнарице“: од 15, 28 и 50 динара (бр. 234—236);

6) за прву послератну филателистичку изложбу у Београду: од 15 динара (бр. 237);

7) за VI конгрес КПЈ четири марке по 15 динара (бр. 238—241).

марке за прославу педесетогодишњице Крушевске републике, установљене од македонских револуционара 2 августа 1903, у борби против османлиског царства. Тај устанак је познат под именом ИЛИНДЕНСКИ УСТАНАК по дану кад је отпочет.

Међутим, према „Политици“ од 6. VI. 1953, врше се припреме за издање двеју пригодних марака — од 15 и од 30 динара.

Коначни идејни цртежи израђени су и предати Заводу за израду новчаница, у коме ће се извршити и први пробни отисци у бакротиску. За мотиве на овим маркама изабрани су: за прву вредност детаљ из уметничке слике „Илинден 1903“ од Борка

АВИОНСКЕ МАРКЕ ЗА КОНГРЕС ЕСПЕРАНТИСТА

„Политика“ од 11 јула доноси ову новост:

Поред пригодне марке од 15 динара која се поводом одржања XXXVIII светског конгреса есперантиста у Загребу пушта у течај 25 јула, издаће се и једна авионска марка од 300 динара са истом сликом, али друге боје и с натписом „АВИОНСКА ПОШТА“. Ова марка биће пуштена у течај 31 јула и продаваће се само у поштанској испостави Загреб 1.

За све чланове Савеза филателиста Југославије Поштанска управа обезбедиће по једну марку.

СПОРТСКА СЕРИЈА У ЈУГОСЛОВЕНСКОЈ ЗОНИ СТТ

„Борба“ од 7. VI. 1953 саопштава да је Поштанска управа Југословенске зоне СТТ пустила у продају 2 јуна 1953 нову спортску серију марака од 4 вредности. За израду ових марака употребљени су клишеји југословенске серије за марке издате за ауто-мото трке, само са измењеним бојама: 15 динара у жуто-смеђој боји, 30 динара у зеленој и маслинасто-зеленој, 50 динара у вишњевој и 70 динара у тиркизно и црно-плавој боји. На свима маркама је претисак „СТТ ВУЈНА“ у латиници.

„ПРВИ ПРЕТСЕДНИК РЕПУБЛИКЕ“ У ЗОНИ Б

Пригодна марка од 50 динара, која се издаје у част избора првог председника ФНРЈ са сликом Маршала Тита, првог изабраног председника, пустиће се у течај почетком јула 1953 године и у зони Б Слободне Територије Трста, само у тамно-зеленој боји и прештампана са „СТТ ВУЈНА“ у латиници.

ДЕСЕТОГОДИШЊИЦА ОСЛОБОЂЕЊА ИСТРЕ И СЛОВЕНАЧКОГ ПРИМОРЈА

Поводом десетогодишњице ослобођења Истре и Словеначког Приморја од итали-

јанске окупације и успостављања народне власти, 5 и 6 септембра ове године одржаће се свечана прослава у Новој Горици. На захтев филателиста из тих крајева и Окружног комитета Савеза комуниста Словеније у Новој Горици Главна дирекција пошта одлучила је (изван прдевиђеног програма) да се ова прослава обележи и једном пригодном марком.

Ужим конкурсом затражено је од шесторице сликара из Љубљане да израде идејне цртеже за марку, на којој ће симболички бити претстављено успостављање народне власти у ослобођеној Истри и Словеначком Приморју (Из „Политике“).

ДЕЛИМИЧНО ИЗОСТАЛО ЗУПЧАЊЕ НА АВИОНСКОЈ МАРКИ ОД 50 ДИН.

Инж. Вернер нам је доставио авионску марку од 50 динара на којој је услед превијања хартије леви доњи угао остао незупчан. — Код авионских марака доста се ретко нађу комади са превијеном хартијом, који су увек украс једне специјалне збирке.

ЕСПЕРАНТСКЕ МАРКЕ ЗА ЗОНУ Б

„Политика“ је донела једно обавештење да ће се за потребе Поштанске управе у Југословенској зони Слободне Територије Трста обе марке за Конгрес есперантиста (од 15 и 300 динара) прештампати текстом „СТТ ВУЈНА“ и пустити у течај истих дана, када и југословенске.

ПРИГОДНИ ЖИГОВИ

Crikvenica. — 11 — 14. VII. 1953.

Po traženju Filatelističkog Saveza Hrvatske odobrila je Glavna direkcija pošta svojim rešenjem Br. 5997 od 2. VI. 1953 izradu i upotrebu prigodnog žiga povodom proslave 60-godišnjice turizma u Crikvenici, u vremenu od 11 do 14 jula 1953.

Žig će biti metalan, s tekstom „60 GOD. TURIZMA U CRIKVENICI 11—14. VII.

1953 / CRIKVENICA“. Sredina žiga može biti ispunjena prikladnim crtežom.

Vrata. — 1 — 3. VIII. 1953.

Glavna direkcija pošta odobrila je 2. VII 1953 pod Br. 6554 izradu i upotrebu prigodnog poštanskog žiga u Vratima u Sloveniji. Žig će biti metalan sa stalnim datumom i sa tekstom „60 LETNICA SLO-

VENSKOG PLANINSTVA — VRATA 1—3 VIII. 1953”.

Mežica. — 1 — 3. V. 1953.

U vezi obaveštenja, koje smo objavili u broju 5—6/53 našeg časopisa, donosimo sada i sliku toga prigodnog žiga.

Opatija i „Partizanka”. — 21. VI. — 4. VII. 1953.

U broju 4/53 „Filateliste” doneli smo rešenje glavne direkcije pošta o ovim žigovima, upotrebljavanim za vreme zasedanja Medjunarodne elektrotehničke komisije u Opatiji. Zahvaljujući prijatelju S. Z., u stanju smo da danas donesemo i slike tih žigova, upotrebljenih u Opatiji i na brodu „Partizanka”.

Ljubljana. — 28. VI. 1953.

Glavna direkcija pošta svojim rešenjem Br. 5311 od 9. VI. 1953 odobrila je iz-

Prijatelj našeg lista, inž. Viktor Vida iz Ogulina poslao nam je neke još podatke o našim prigodnim žigovima:

Skoplje. 2 — 5. VIII. 1945.

Žig upotrebljavan u Skoplju za vreme I makedonskog fiskulturnog sletaa sa natpisima „I MAKEDONSKI FISKULTURNI SLET / — ILINDEN —” i „2 — VIII — 1945 / SKOPJE” i sa saveznim grbom u srednjem kružnom polju, — upotrebljavan je u crvenoj i zelenoj boji.

radu i upotrebu prigodnog žiga povodom proslave 90-godišnjice osnivanja prvog fiskulturnog društva „Narodni dom u Ljubljani.

Žig metalan, s nepokretnim datumom i sa tekstom „NARODNI DOM — PARTIZAN 1863—1953 / 28. VI. 1953 LJUBLJANA”, sa prikladnim crtežom izgraviranim u žigu.

Žig je bio u upotrebi označenog dana kod pošte Ljubljana 1.

Ljubljana. — 4 — 12. VII. 1953.

U vezi obaveštenja o prigodnom žigu za Ljubljanski festival, koje smo doneli u

Jesenice na Gor. — 4 — 8. IX. 1946.

Za vreme proslave na Gorenjskom od 4 do 8. IX. 1946 upotrebljavala je pošta Jesenice na Gorenjskom 1 prigodni žig sa promenljivim datumom sa natpisom „JESSENICE NA GOR. 1” (s gornje strane) i „1946 / SLAVNOSTNE IGRE” (dole).

Osijek. — 4 — 12. IV. 1953.

Pored crnog izložbenog žiga (objavljenog u broju 4/53 gaašeg časopisa postoji i u plavoj boji, koji je nastao greškom službenika pri upotrebi boje za jaastučice — plave mesto crne.

Правилник о раду судова части

На основу одредаба чл. 3, 9, 14 и 16 Правила Савеза филателиста Србије, Управни одбор Савеза филателиста Србије на седници одржаној на дан 8 јуна 1953 године донео је следећи

ПРАВИЛНИК

о раду судова части у филателистичким организацијама Савеза филателиста Србије

Члан 1

Судови части постоје при подружницама и Савезу филателиста Србије.

Суд части је орган скупштине чланства подружнице односно скупштине Савеза филателиста Србије.

Члан 2

Судови части у своме раду руководе се интересима очувања угледа филателије и филателистичких организација и у том циљу предузимају потребне мере за правилну примену друштвених правила и за заштиту аматеризма у филателистичким организацијама.

Члан 3

Дужност је сваког члана филателистичке организације да се бори против свих појава које претстављају прекршај друштвених правила и прекршај аматеризма, и да при томе пружају сву потребну помоћ и сарадњу судовима части својих организација и другим друштвеним органима филателистичких организација.

Члан 4

Поред прекршаја који проистичу из неизвршења обавеза према филателистичкој организацији, тј. неизвршавања обавеза према Правилима Савеза филателиста Србије и Савеза филателиста Југославије, затим непоштовања одлука годишњих скупштина СФС и СФЈ, сматраће се као повреда принципа аматеризма следеће:

1. прекршај постојећих позитивних законских прописа о размени поштанских марака са иностранством;

2. куповина и продаја поштанских марака:

а) која нема за циљ размену или компензацију између филателиста него искључиво зараду, и

б) која се, ако су у питању омладинци, не врши у присуству и под надзором члана управног одбора;

3. куповина и продаја поштанских марака у оквирима који прелазе обим уобичајене филателистичке размене између партнера — филателиста;

4. куповина и продаја поштанских марака у случају да је обављају лица која то чине у виду сталног занимања;

5. вршење било каквог другог пословања са поштанским маркама који није у складу са аматеризмом у филателији;

6. неизвршавање обавеза које проистичу из члана 3 овог Правилника;

7. неизвршавање дужности које за чланове проистичу из члана 9 Правила Савеза филателиста Србије (тј. у погледу чувања угледа филателистичке организације, располагање сопственом збирком марака и др.).

Члан 5

Суд части СФС решава у првом степену спорове између подружница међусобно, а у другом степену по жалбама на одлуке суда части појединих подружница.

Суд части код подружница решава спорове између чланова подружнице и све прекршаје из чл. 4 овог Правилника.

Члан 6

У случају спорова између чланова разних подружница надлежан је суд части подружнице којој припада тужени.

Члан 7

Суд части састоји се од председника и 4 члана код СФС односно од председника и два члана код подружница.

Свака странка има право да изузме једног члана суда части и да на његово место предложи другог члана Савеза. У том случају предложени има једнака права као и изабрани чланови суда. Ако би био изузет председник на његово место долази најстарији по годинама од преостала 4 члана односно 2 члана суда части.

Члан 8

Чланови суда части бирају се на годину дана, али ако који члан у међувремену отпадне, суд части ће кооптирати новог члана, а код суда части СФС највише двојицу. Пуноважне одлуке доносе се ако је присутна већина чланова суда части.

Члан 9

Суд части је дужан покренути дисциплински поступак на предлог сваког члана филателистичке организације, државног или било код другог друштвеног органа, као и на предлог грађана — нефилателиста.

Члан 10

Суд доноси одлуке на основу прибављених доказа на основу слободног судијског уверења.

Пре него што донесе одлуку, суд је дужан саслушати лице против кога је покренуто.

нут дисциплински поступак због прекршаја друштвених циљева и правила, као и да испита све околности које су по нахођењу суда од утицаја на доношење одлуке.

Саслушање се може обавити писмено или усмено. У случају усменог саслушања саставља се забелешка у коју се уноси изјава саслушаног лица. Забелешку оверавају присутни чланови суда.

Члан 11

Одлука суда части саопштава се члану филателистичке организације преко Управног одбора подружнице односно преко Управног одбора СФС-а, најкасније у року од 15 дана по донетој одлуци.

Члан 12

Претседник суда части односно његов заменик дужан је сазвати седницу суда части ради доношења одлука о прекршају најкасније у року од 8 дана од дана када је суду пријављен дисциплински прекршај.

Суд части дужан је да донесе одлуку по сваком пријављеном случају најкасније у

року од 30 дана од дана када му је прекршај пријављен.

Члан 13

Сваки члан филателистичке организације има право жалбе на одлуку суда части и то: на одлуку суда части СФС-а првој наредној годишњој скупштини Савеза филателиста Србије, и

на одлуку суда части подружнице суду части СФС-а.

Жалба се изјављује у року од 8 дана од саопштења.

Жалба не задржава одлуку суда части од извршења.

Члан 14

Овај Правилник ступа на снагу петнаестог дана од дана његовог објављивања у „Филателисти“, службеном органу Савеза филателиста Србије, с тим што тога дана престаје да важи досадашњи Правилник о судовима части при филателистичким организацијама СФС-а.

(Из Савеза филателиста Србије бр. 888 од 8 јуна 1953).

Наше изложбе

ИЗЛОЖБА У ЧАЧКУ

Према споразуму управника поште и клуба филателиста у Чачку приређена је изложба марака у холу чачанске поште у оквиру „Недеље поште“. 17 маја 1953 године. Захваљујући предузимљивости секретара овог повереништва С. Ф. С. изложба је, с обзиром на материјалне прилике и околности, постигла одређени јој циљ, — да привуче што шири круг грађана и да их заинтересује за филателију.

Изложба је импровизиована на обичним столовима, покривеним стакленим плочама, испод којих су били изложени објекти; марке, целине, литература и др.

На изложби су се могле видети комплетне серије ФНРЈ, марке СТТ-ВУЈНА, затим неке серије Србије пре 1918, старе Југославије, Србије под окупацијом, неке турске серије марака за вазд. пошту, српске дописнице, коверте старе и ФНРЈ са пригодним жиговима, часопис „Филателиста“ и филат. прибор.

С обзиром на ограничен расположиви простор, изложба је била врло скромних размера, али изложени материјал је био тако распоређен, да је изазивао код посетилаца велико интересовање.

Изложба је била објављена грађанству лепом објавом и отворена у недељу 17 маја од 9—20 часова. Улаз је био бесплатан.

С обзиром да је изложба била отворена само један дан, може се рећи да је била добро посећена — 490 лица (120 омладинаца

и 370 одраслих). Сви су показивали велик интересовање како за изложене марке, коверте, дописнице и др., тако и за наш часопис; читани су поједини чланци, а ниједан посетилац није изашао, а да није прелистао који број часописа. Посетиоци су изражавали своје допадање и то уносили и у књигу утисака, подвлачећи жељу да се овакве изложбе чешће приређују.

Ово је главни успех и остварење жеља филателиста — да се за филателију заинтересује што шири круг. У томе су чачанске филателисте, на првом месту другови Микић и Павићевић, постигли врло леп успех.

Добар успех изложбе констатован је и у „Чачанском гласу“ од 2 јуна 1953 године.

ТРЕЋА СМОТРА ВРАЧАРА

24 и 25 маја о. г. београдска филателистичка подружница „Врачар“ отворила је овогодишњу сезону изложби и смотра за Београд и у част рођендана Маршала Тита, претседника ФНРЈ приредила своју III смотру марака.

И ако мале, просторије предузећа „Јадран“ у улици Саве Ковачевића задовољиле су ову скромну филателистичку манифестацију.

Две ствари биле су за примедбу: једно је узан круг учесника на смотри, а друго, слаба посета и интересовање филателиста. Међутим, то не умањује овај скромни и успешни подухват. За жаљење је што овакве

смотре нису чешће, јер би се само преко њих привукао већи број грађана у данас не баш завидно бројне редове филателиста.

Неписана парола ове смотре је била: разноликости у сабирачким пољима филателије. То је сигурно најпримамљивији мото, најјача пропаганда и најзахвалније средство за разбијање монотоније једном нестручњаку, кад се нађе на филателистичкој изложби.

Ево шта смо видели на смотри:

Од марака биле су изложене: Барања комплетна (1 витрина), новије марке УСА (2 витрине), Израел (1), Брит. Колоније (3). Све изложене марке биле су неупотребљене и „фалцоване“ на албумским листовима. Сматрамо да је ово вредно подвухи, јер је то једини и искључиви исправан начин излагања.

У дојгу групу долазе жигови на ковертама, маркама и целинама. Ова група представљена је партизанском поштом (4) авионским жиговима предратне Југославије (1), спортским пригољним жиговима Јапана (1), жиговима старе Србије (1) и пригољним жиговима ФНРЈ у 1953 години. Нарочито маркантно је отскакала коверта првог дана поводом 60 рођендана Маршала Тита са његовим аутограмом.

Из наредне групе видели смо лепе коверте УСА (2) и наше, као и стране „максимум“ карте (2).

Од наших целина изложене су биле оне из првог периода државе СХС, као и наши новитети у 1953 години (4).

Нарочито захвално средство пропаганде — филателистичка кореспонденција (1) и трофеји (1) — нису изостали.

Литература је била добро заступљена, а и разнолико, како наша, тако и друга светска. (3).

Критички не би се имало шта приговорити. Сматрамо да је смотра успела.

ЈЕДАН ЈЕДИНСТВЕН СЛУЧАЈ

Похвала претседнику и неколицини чланова управе Подружнице „Врачар“ не може се порећи. Само њиховим трудом и захваљујући њиховој доброј вољи смотра „Врачара“ је и приређена и одржана и за сав успех, ма колики био, заслуга је њихова, али — њихов је и један пропуст, који се не сме оставити незапажен. Кад су већ толики труд уложили да нађу просторије, да припреме витрине, да уреде изложке, да сврше, дакле, све послове пре отварања, па и да позову како своје чланове, тако и представнике Савеза и других подружница да присуствују отварању, онда се није смело забравити ни на одржавање реда и рада чланова управе на смотри.

Јединствен је случај, можда и у свету, да се закаже отварање изложбе, а да у одређено време не буде од стране управе никога на изложби, да нико не буде одређен да прими званице и да отвори изложбу. Док

је претседник био на неодгодивој војној дужности, није ту било подпретседника да га замени, нити је био одређен који други члан да изврши отварање изложбе. Званице, пријатељи и чланови „Врачара“, окупљени у заказано време, чекали су пред закључаним вратима скоро два сата, па су се разишли, а тада су се, ваљда, разбудили и они, код којих су били кључеви и дошли, али нису затекли никога.

Да ли сад имају права да се жале на слабу посету, кад је њихов први корак био такав?!

УЧЕШЋЕ ПОДРУЖНИЦА С. Ф. С. У ВРШЦУ У ПРВОМАЈСКИМ ПРИРЕДБАМА

На првомајским свечаностима у Вршцу вршачка Подружница узела је видно учешће.

Подружница је уредила један пропагандни излог на најлепшем и на најпрометнијем месту, на Тргу Побеле. Били су изложени изватци из збирке марака ФНРЈ у четвртцима, са кратким објашњењима о значају тих издања марака. У том излогу, украшеном сликом Маршала Тита и цвећем, поред марака биле су изложене и наши филателистички часописи, као и класер са маркама ОУН и нашим маркама излатим у част УН. Поред тога у излогу су биле приказане и друге филателистичке потрепштине: албуми, каталози, зубомери, пинсете и др. Овај излог стајао је грађанству на увид 4 дана.

На позив управника поште Вршац 1 Подружница је учествовала са збиркама марака на изложби „Недеље поште“ од 11 до 18 маја. У лепо украшеним просторијама ове поште приказани су грађанству сви уређаји потребни за нормално вошење ПТТ службе, а Подружница је допринела ову изложбу излагањем комплетне збирке марака ФНРЈ, маркамаДФЈ, Војне управе ЈНА, као и маркама ОУН. Изложена збирка непоништених марака била је срећена на оригиналан начин, по групама по значају издавања. — Управа поште је још израдила и велике слике за зидове са мотивима са наших марака.

Изложци су причинили врло пријатан утисак на посетиоце — гледаоце и изазивали код њих велико интересовање.

ДОБРА ПРОПАГАНДА ФИЛАТЕЛИЈЕ ЈЕДНОГ МАЛОГ ПОВЕРЕНИШТВА С. Ф. С.

У „Телефонском именику града Чачка за 1953 годину“ Повереништво С. Ф. С. у Чачку дало је овај оглас:

ОМЛАДИНЦИ И ОМЛАДИНКЕ:

Филателија шири смисао за лепо, за боље упознавање историје, географије, графичке и других уметности, као и осталих културних тековина, негујући другарство, скромност, уредност и штедњу.

Масовним окупљањем трудбеника и омладине, вршити пропаганду и подизати фила-

телију, кроз њу развијати љубав према отаџбини у духу даљег јачања братства и јединства наших народа, доприносећи на тај начин, и са своје стране, стварању свесних и активних градитеља социјализма.

Кроз домаћу и страну филателистичку и осталу штампу, као и личним дописивањем својих чланова са филателистима из иностранства, пропагирати наше марке, дописнице и друге вредноснице и помоћу ових упознавати их са нашом историјом, народно-ослободилачком борбом, изградњом социјализма, природним лепотама, културним тековинама и свим значајним збивањима из живота ФНРЈ и НР Србије.

ГРАЂАНИ И ГРАЂАНКЕ

Скупљањем поништених и непоништених поштанских марака помажете себе и социјалистичку изградњу наше земље.

ПРЕДУЗЕЋА И УСТАНОВЕ

Све марке са писама које примите, и ако су поништене, можете уновчити, ако их са ковертима донесете овом клубу.

КЛУБ ФИЛАТЕЛИСТА ЧАЧАК

Препоручујемо свима нашим подружницама и повереништвима да се угледају на овај леп пример рада и пропаганде Повереништва у Чачку.

ВЕСТИ С АВЕЗА

ИЗ НИША

Подружница СФС у Нишу одржала је IV годишњу скупштину 8 фебруара 1953.

По избору радног претседништва, записничара и оверача записника прочитани су извештаји о раду Подружнице у 1952 години, благајника и надзорног одбора, па је била отворена дискусија по тим извештајима. Критиковани су разни пропусти, говорено је о опадању чланства и о узроцима те појаве, о неактивности чланова, о расподели марака. На крају је једногласно дата разрешница старој управи.

Изабрана је нова управа: Управни одбор: за претседника Александар Ненадовић, управник музеја; за потпретседника Др. Радомир Цветковић, лекар; за I секретара Живота М. Илић, наставник; за II секретара Војислав Стојановић, шеф службе жел. ложионице за I благајника Бранко Стојчић, чиновник; за II благајника Ранко Првуловић, службеник; за чланове управе: Александар Куљеша, Александар Сабо, Бранко Стојиљковић, Милентије Стојиљковић и Јован Јовановић. — Надзорни одбор: Никола Петровић, Александар Крстић и Сергије Анишченко. — Суд части: Игор Павлов, Радисав Јончић и Миљивоје Митић. — Руководилац за размену: Драган Ђурђевић.

Адреса Подружнице: Живота М. Илић. Рудничка ул. 14. Ниш.

ИЗ СУБОТИЦЕ

Са годишње скупштине СФС, одржане 16 фебруара 1953.

Претседник отвара скупштину, поздравља делегате и чланове и предлаже дневни ред, који је усвојен. Изабран је записничар и оверачи записника, а скупштину је водио претседник управног одбора. Поднесени су извештаји управног одбора, благајника и надзорног одбора и после тога отворена дискусија по њима. Расправљало се о опадању

чланства и о узроцима те појаве, о часопису „Филателисти“, о издањима, расподели и набавци марака, о одржавању предавања омладинцима и почетницима из филателије и о раду са омладином уопште, о „Југофилателији“. После завршене дискусије, из записника се не види какви су закључци донесени за даљи рад Подружнице. Предложено је и усвојено да се понова изабере стара управа са неким изменама. Предлози појединих чланова за те измене су прихваћени. Предлог о организацији изложбе остављен је на извршење новој управи. После год. скупштине конституисана је следећа управа: претседник: Вујковић-Ламић Људевит, секретар: инж. Перчић Фрањо, благајник: Ишпановић Владислав, главни дељач марака: Пољаковић Владислав, домар: Хађмаши Фрањо, руководиоц омлад. секције: Вајс Ернест. Чланови Управног одбора: Фишер Ладислав, Лангер Јованка, Попов Немања, Шарчевић Андрија, Стипић Стипан. Надзорни одбор: Добо Стеван, Сатлер Ернест, Паул Ђорђе. Суд части: Христић Тома, Секе Ладислав.

ИЗ БОРА

Годишња скупштина Подружнице СФС одржана је 3 фебруара 1953. са једногласно прихваћеним дневним редом. По избору радног претседништва, записничара и оверача записника прешло се на извештаје о раду Подружнице у 1951 и 1952 години, из кога се видело да је чланство бројно јако опало и да је рад у Подружници био потпуно замро; састанци управе нису одржавани; чланарина није редовно плаћена; претседник и благајник су премештени из Бора. — Финансиски извештај није могао бити поднесен. — Извештај надзорног одбора није поднесен, јер овај одбор није у ствари ни функционисао. — Старој управи није дата разрешница све док се не прегледа и усвоји финансиско пословање.

Међутим, изабрана је нова управа, која ће даље радити без обзира на досадашњи рад и стање Подружнице. Изабрани су: Управни одбор: за претседника Декандија Теодор, за секретара Страк Теодор, за благајника Јаковљевић Вера, за расподелу марака Жикић Рале. — Надзорни одбор: Бошковић Богољуб, Калмош Влада и Бир Фрањо. — Суд части: Жикић Милан, Кагадејев Павле и Стаменковић Павле.

ИЗ СОМБОРА

Подружница СФС у Сомбору одржала је своју годишњу скупштину 1 фебруара 1953. Претседник отвара скупштину и предлаже дневни ред, који скупштина усваја; затим је изабрано радно претседништво, записничар и оверачи записника. Поднесени су извештаји управног одбора, благајника, надзорног одбора и суда части, па је изабрана и кандидациона комисија. У дискусији о поднесеним извештајима, која је била доста жива, било је говора о расподели марака из Копра, о размени марака, о набавци марака, о раду с омладином, о часопису. После дискусије дата је разрешница старој управи, па је изабрана нова. О њеном конституисању немамо извештај.

После тога утврђене су смернице за даљи рад: 1) оформљење комисије за расподелу марака; 2) да се Подружница повеже с Копром ради непосредног добављања марака; 3) да се за сваког члана од сваког издања на пошти обезбеди по једна серија; 4) да се размена врши на филателистичкој основи, а не на основи трговине за новац; 5) да се састанци одржавају четвртком и недељом; 6) да се у вароши обезбеди један еталан излог за објаве и пропаганду; 7) да се организује изложба; 8) да се ради на повећању чланства; 9) да се одрже два до три предавања за омладину.

ИЗ ПОДРУЖНИЦЕ „ЛОВРЕНЦ КОШИР“ У БЕОГРАДУ

Подружница је одржала своју III редовну год. скупштину 21. III. 1953. Скупштини је присуствовало око 40 редовних чланова и мањи број омладинаца. Скупштину је отворио и њом руководио потпретседник инж. Л. Лебл. Од стране СФС присуствовао је друг Р. Аћимовић, а у име подружнице „Е. Дероко“ друг С. Остојић.

Управа је поднела извештај о раду у протеклој години, после чега се развила жива дискусија, у којој су додирнути најактуелнији проблеми наше филателије и прилике под којима се она данас развија.

Као важан проблем истакнуто је омладинско питање. Високе номинале наших пречестих издања тешко су погодиле омладинце, који их нису могли издржати. Омладинци немају својих сталних прихода; њихови издаци за филателију налазе своје изворе у њиховим ситним уштедама и у повременијој помоћи од стране родитеља. Висина издатака за филателију скоро је онемогућила

учешће омладинцима у овом корисном спорту. Садања криза наших омладинских секција ово најбоље потврђује. — С тим у вези развила се дискусија о нашој емисионој политици, честим издањима марака, високим номиналама и малом тиражу. Пропагандна улога наших марака скоро је занемарена пред материјалном коришћу. Већина наших пригодних издања није ни дошла до шире употребе, што значи да је пропагандна сврха увек била промашена. Оваква емисиона политика је, између осталог, и последица тога што филателистичке организације, као најпозваније, осетније не учествују и не утичу на издавање марака код нас, нарочито кад су у питању пригодне марке.

У дискусији је посвећена и потребна пажња стручној штампи. Оптерећења филателиста учествовањем у свом омиљеном спорту погађају и штампу. За правилно и разумно бављење филателијом стручна штампа је неопходна. Зато је и садржајем и ценом треба учинити што приступачнијом. Савезни часопис „Филателисту“ треба по сваку цену одржати и наћи најзгоднији начин, да дође у руке сваком члану. Сматра се да би се то постигло, кад би цена часописа ушла у чланарину.

Питање чланарине, аванса и набавке марака путем аванса и претплате такође је било предмет дискусије.

После живе, интересантне и опширне дискусије извршен је избор нове управе:

Управни одбор: претседник: Бачић Драгутин, стаклорезац, потпретседник: Стојићевевић Милош, службеник, секретар: Бранко Лаврња, службеник, благајник: Владета Јокић, службеник, библиотекар: Др. Михајло Смирнов, службеник, чувар збирке: Алексић Милан, фарбарски радник, руководиоца омладинске секције: Миодраг Б. Мрђа, ученик, евидентичар Илић Милан и Вањдал Франц, без нарочитог задужења.

Надзорни одбор: претседник Милетић Милорад, пензионер, потпретседник Жнидарчић Јосип, предузимач, секретар Радуловић Ђорђе, стаклорезац.

Суд части: претседник Милосављевић Лазар, генерал у пензији, потпретседник Константиновић Мирослав, пензионер, секретар Нинковић Миливој, службеник.

Друштвени састанци се одржавају редовно сваке суботе од 17 до 20 часова у друштвеној просторији Бул. Револуције бр. 169 (I осн. орг. нар. фронта).

Сва писма и дописе за подружницу шаљу се на адресу: Драгутин Бачић, Београд, Шарпланинска 15.

Миодраг Б. Мрђа, омладинац

ИЗ ФИЛАТЕЛИСТИЧКОГ ДРУШТВА „ВРАЧАР“ У БЕОГРАДУ

23. III. 1953 одржана је годишња скупштина филателистичког друштва „Врачар“. Под радним претседништвом, коме је претседавао почасни члан друштва А. Петро-

вић, управа друштва поднела је скупштини извештај о раду у прошлој години. У извештају управе констатовано је бројно опадање чланства; затим је било говора о учешћу чланова на I југословенској филателистичкој изложби у Београду, одржаној у септембру 1952 и о постигнутим успесима излагача; најзад, о другим појединостима из живота друштва (набавка намештаја, питања добијања нових друштвених просторија, помоћ Савезу за лутрију у вредности од 1.222 дин. номинале чистих марака итд.). — У извештају надзорног одбора констатовано је да у новчаном пословању друштва није било могуће рашчистити ситуацију услед тога што прошлогодишњи биланс није урађен како треба. Тако је тек сад установљено да је један део новца, који је припадао друштву као чланарина, показан на партији депозита чланова. Исто тако, на партији депозита чланова налази се и новац који припада друштву као ванредни добитак од депозита исписаних чланова током 1949, 1950, 1951. Најзад, односи са СФС нису рашчишћени, јер овај није могао пружити тачне податке по питању дужне чланарине за протекло време. Услед овакве ситуације надзорни одбор предложио је скупштини да се у погледу благајничког пословања овласти досадашњи надзорни одбор да изради коначан преглед о усклађењу односа са СФС и утврди тачно стање благајне, па да тек онда предложи новој управи да она да разрешницу благајни. Скупштина је једногласно прихватила овај предлог.

Било је речи и о часопису, о његовој садржини и цени. Констатован је веома мали број сарадника и примљен наговештај уредника да ће наредни бројеви бити јевтинији. По питању чланарине постигнута је сагласност да делегати на годишњој скупштини СФС заступају гледиште да чланарина не сме прећи 60 динара месечно, укључујући у њу и претплату на часопис.

Пала је и примедба да „Југофилателија“ често сасвим неоправдано дуго задржава пошिल्ке размењивача са иностранством, те би требало предузети мере да се то у будуће не дешава.

На крају је Скупштина, по предлогу друга Пашковића, усвојила закључке, који ће будућој управи послужити као основа за њен рад: јачање пропаганде у правцу ширења филателије; утицање на чланове да редовно плаћају чланарину, да посећују друштвене састанке; искључење оних који неоправдано за три месеца не уплате чланарину; у размени с иностранством популаризовати југословенску филателију; надзорном одбору стављено је у задатак да обавезно свака три месеца врши контролу новчаног пословања. Као посебну друштвену манифестацију Скупштина је новој управи ставила у дужност да поводом рођендана друга Тита организује смотру марака на дан 25 маја 1953. — Скупштина је даље прихватила предлог друга Новаковића да се другу Јанићијевићу, за његово пуно залагање на

друштвеним пословима, додели награда из друштвених средстава.

По завршеној дискусији, Скупштина је изабрала нову управу: **Управни одбор:** за претседника Милан К. Ивановић, за потпретседника Божа Пашковић, са секретара Лазар Јовић, са помоћницима Миодрагом Мандићем и Владимиром Шивартом, за благајнике: Димитрија Јанићијевића за депозите и руковање маркама, Љубомира Пироћанца за чланарину, Нелу Фишер за руковање емисијама СТТ; за благајничко књиговодство Миливоја Урошевића, за руководиоца омладинском секцијом Милана Тушара, за књижничара Љиљану Михајловић, за референта за унутрашњу размену марака Милоша Ковачевића (с тим да технички део обавља Александрић), за расподелу часописа Др. Петковића, за чланове управе Др. Бадера и Чолића С. — **Надзорни одбор:** Стеван Чоловић, Клемент Рамадановић, Јеврем Маринковић, Михаило Марић и Стојан Стојковић. — **Суд части:** Др. Милета Магарашевић, Јанко Мартиновић, Душан Јовић, Душан Мартић и Бранислав Новаковић.

М. И.

ИЗ ВАЉЕВА

Раднички Савет предузећа „Крушик“ у Ваљеву на својој седници од 20 маја 1953 године доделио је Подружници СФС Ваљево новчану помоћ у износу од динара 15.000.

Подружница Савеза Филателиста Србије својим досадашњим радом наишла је на пуно разумевање мецена, што доказује и овај леп гест Радничког Савета предузећа „Крушик“, који је доказао пуно разумевање према овој лепој и корисној културној активности.

Подружница СФС у Ваљеву и овим путем изражава топлу захвалност Радничком Савету предузећа „Крушик“ са жељом да и остали раднички савети у другим местима следе овај леп пример и на тај начин омогуће брз развој и напредак филателије.

Ј. Ј.

Списак дужника за часопис

ПОДРУЖНИЦЕ И ПОВЕРЕНИШТВА

У загради је означена адреса на коју је слат часопис. Дугови су закључно са бројем 3 од ове године.

БОГОЈЕВО (Фрања Пап)	4.280.—
ЗЕМУН (Пошт. фах 57)	250.—
КОВИН (Андрија Куруц)	430.—
КРАГУЈЕВАЦ (Бог. Стефановић)	8690.—
ЛЕСКОВАЦ (Бора Живанчевић)	1.800.—
МОСНА — Доњи Милановац	360.—
Н. КНЕЖЕВАЦ (Тих. Коашанин)	5.080.—
ПОЖАРЕВАЦ (Мир. Милошевић)	2.314.—
СВЕТОЗАРЕВО (М. Ђ. Стефановић)	2.710.—
СМЕДЕРЕВО (Рад. Теофиловић)	6.384.—
СОКОБАЊА (Борисав Милетић)	660.—
СТАНИШИЋ (Алекс. Екеш)	1.770.—

СУРДУЛИЦА (Драг. Цветковић)	3.770.—
ТИТОВО УЖИЦЕ (М. Јојић)	60.—
ТОПОЛА — ОПЛЕНАЦ (Б. Ђорђевић)	1.680.—
ЦРВЕНКА (Фодор Михаљ)	982.—
ЛИТВА — БАНОВИЋИ (Л. Лос)	690.—

ПОЈЕДИНАЧНИ ПРЕТПЛАТНИЦИ

У загради иза имена је означено првим бројем број последњег послатог му листа, другим дуг.

Атлић Енвер — Тузла (3—155); Божиновић Тома — Сењски Рудник (12—180); Божић Франдо — Скопље (3—180); Бохинц Тоне — Крањ (12—240); Боцев Тод. Томе — Титов Велес (7—210); Волков Михаило — Тилоград (4—140); Зарезанков Киро — Титов Велес (12—180); Иванишевић Драган (3—245); Задар Јамар Ладо — Пољане над Шкофјо Локо (3—200); Јоб Матија — Дубровник (4—296); Др. Јурковић Јово — Банковац (4—200); Јурковић Филип — Шоштањ (6—270); Копривица Нико — Груда (6—216); Др. Крстић Станко — Загреб (3—340); Кудјан Хамперцум — Скопље (3—180); Лаушевић Сретен — Сусек (3—240); Максимовић Нестор — Жабаљ (3—240); Маленица Војислав — Београд (4—210); Мандић Драган — Свилајнац (3—210); Мереји Мирко — Сомбор (3—260); Милин-

ковић Спасоје — Аранђеловац (12—220); Милошевић Јован — Љуберађа (4—180); Молнар Геза — Мали Иђош (4—190); Николовски Костадин — Битољ (3—300); Павловић Бора — Вел. Градиште (6—180); Поповић Стево — Херцеговци (10—360); Рока Ладислав — Бачки Виногради (6—150); Сервини Никола — Битољ (3—210); Стајић Павле — Нови Сад (6—180); Сунарић М. Стефан — Фоча (4—156); Субић Богољуб — Алексинац (4—220); Тузланчић Анте — Ровињ (3—240); Уред за информације — Београд (12—450); Филателистичка подружница ФСХ — Делнице (12—460); Филателистички савез Македоније — Скопље (10—435); Филателистичко друштво — Блед (2—115); Филателистичко друштво — Идрија (3—240); Филателистичко друштво — Постојна (3—210); Филателистичко друштво — Трбовље (12—120); Савињско — Салашко Филателистичко друштво — Шоштањ (12—490); Химелрајх Ј. — Задар (3—223); Циврић Миливој — Сивац (4—231).

Сви ови појединачни претплатници били су опомињани и слате им чек. уплатнице, па кад се нису одазвали, лист им је обустављен.

Моле се како дужници, тако и сви који желе да им се лист шаље, да пошљу одмах дуг и претплату за даље слање листа на наш тек. рачун код Народне банке 104—Т—502.

Нове **МАРКЕ**

ANTILI HOL.

IX. 1952. — Prva serija porto-maraka za ovu poštansku upravu, koja je zamenila poštanske uprave Kurasao i Suinam, s jedinstvenim crtežom — brojkama, u zeleno-plavoj boji: 2¹/₂, 5, 10, 12¹/₂, 15, 20, 25, 30, 40 i 50 c.

AUSTRALIJA

1) 21. IV. 1953. — Prva vrednost iz redovne serije maraka sa slikom kraljice Jelisavete II: 3¹/₂ d. crvena.

2) 25. V. 1953. — Krunidbeno izdanje maraka, sa slikom kraljice Jelisavete II i sa prigodnim natpisom „CORONATION / HER MAJESTY / QUEEN ELIZABETH / THE SECOND / 2-JUNE 1953“: 3¹/₂ d. karminasta, 7¹/₂ d. ljubičasta i 2 š. sivozelena.

AFRIKA JUŽNA

2. VI. 1953. — Marka za spomen krunisanja kraljice Jelisavete II, sa njenom slikom, s natpisima na dva jezika „SUID-AFRIKA“ i „SOUTH AFRICA“, „KRONING 1953 KORONATION“: 2 d. plava.

BARBADOS

13. IV. 1953. — Prva vrednost iz redovne serije maraka sa slikom kraljice Jelisavete II: 1 c. siva (tvrđjava Dover i kraljičin portret u medaljonu).

BIRMANIJA

IV. 1953. — Spomen marke na petu godišnjicu republike, sa istom slikom — kartom Birmanije: 14 pyas zelena, 20 pyas crvena i 25 pyas plava.

BOLIVIJA

1) IV. 1953. — Marke za uspomenu na nacionalizaciju rudnika, sa istom slikom — minera: 2.50 Bs. crvena i 8 Bs. ljubičasta.

2. IV. 1953. — Spomen marke za vazdušnu poštu o godišnjici revolucije od 9 aprila 1952, sa oznakom AEREO ili AEREA 3 Bs. zelena i 9 Bs. crvena (Villarol, Estenisoro i Zuaro), 6 Bs. ljubičasta i 22.50 Bs. smeđja (alegor. slika).

EKVADOR

1) IV. 1953. — Serija maraka za redovne potrebe pošte za propagandu borbe protiv nepismenosti: 5 c. plava (profesori), 10 c. crvenkasta (deca), 20 c. narandžasta (glašački biro) i 30 c. jorgovanasta (skupština).

2) IV. 1953. — Marke za vazdušnu poštu za propagandu protiv nepismenosti, sa oznakom AEREO: 1 Z. plava (buktinja) i 2 Z. crveno-narandžasta (Žena koja čita).

EGIPAT

II. 1953. — Provizorne marke za redovne potrebe, izradjene od maraka sa slikom eks-kralja Faruka, prevlačeći tri debele horizontne crte preko njegovog lica:

a) od maraka malog formata, izdatih 1944 do 1950 godine: 1, 2, 3, 4, 5, 10, 13, 15, 17, 20 i 22 m.

b) od maraka srednjeg formata, izdatih 1947—1948 godine: 30, 40, 50, 100 i 200 m.

c) od maraka velikog formata, sa Farukovom bustom: 50 p. i 1 F.

GVATEMALA

III. 1953. — Prigodne marke za vazdušnu poštu povodom izbora predsednika, sa istom slikom — državnom zastavom i legendom DEMOCRACIA: 1 c. crvena, plava i zelena, 2 c. zelena, plava i smeđja i 4 c. smeđja, plava i žuta.

HOLANDIJA

1. V. 1953. — Dobrotvorne marke sa doplatkom, sa slikama raznog cveća: 2+2 c. plava / plava (zumbul), 5+3 c. smeđja / žuta (karamfil), 6+4 c. žuta / zelena (narcis), 10+5 c. karminasta / crvena (anemona) i 20+5 c. plava / plava (perunika).

IFNI

IV. 1953. — Marke za vazdušnu poštu, sa istom slikom na svima markama — gazela i avion: 60 c. zelena, 1.20 P. smeđjeljubičasta, 1.60 P. mrka, 2 P. plava, 4 P. zelena i 10 P. jorgovanasta.

IRSKA

IV. 1953. — Dopunske vrednosti portomaraka u tečaju, tipa sa brojkama iz 1925 godine: 1½ d. ružičasta i 3 d. plava.

ITALIJA

1) 24. IV. 1953. — Prigodna marka izdata za automobilsku trku „Hiljadu milja“ kroz Italiju: 25 L. ljubičasta (auto u trci).

2) 30. IV. 1953. — Prigodna marka za Prvi maj: 25 L. ljubičasta (pčele i košnica).

KANADA

1. V. 1953. — Niže vrednosti maraka za redovne potrebe pošte, sa istom slikom kraljice Jelisavete II: 1 c. sivo-smeđja, 2 c. zelena, 3 c. crvena, 4 c. ljubičasta i 5 c. plava.

KOSTARIKA

IV. 1953. — Provizorne marke za vazdušnu poštu, izradjene od maraka za vazdušnu poštu iz 1947 godine, sa slikom predsednika Franklina D. Ruzvelta, sa crnim pretiskom novih vrednosti: 15 na 30 c. crvena, 15 na 45 c. smeđja i 15 na 65 c. narandžasta.

LUKSEMBURG

18. V. 1953. — Nove vrednosti serije maraka za redovnu poštu: 1.20 F. sivo-crna (vel. kneginja Šarlota), 3 F. ljubičastoplava (radio Luksemburg) i 4 F. plavozelena (kuća Viktora Iga u Viandenu).

MAKAO

III. 1953. — Nova serija maraka za redovne potrebe pošte, sa slikama raznog azijskog cveća: 1 a. crvena, zelena i žuta, 3 a. zelena i ljubičasta, 5 a. smeđja, zelena i ružičasta, 10 a. plava, zelena i ljubičasta, 16 a. mrka, zelena i žuta, 30 a. zelena i ružičasta, 39 a. plava, zelena i bela, 1 P. ljubičasta, zelena i žuta, 3 P. siva, smeđja i ružičasta, 5 P. crvena, zelena i ružičasta.

MAROKO

15. V. 1953. — Prigodna marka za marokanske filatelističke dane: 15 f. mrko-crna (kurir na konju i ulični pisar).

NEMAČKA — BERLIN

2. V. 1953. — Osmo vrednost iz serije slavni Berlinaca: 40 pf. siva (Wilhelm von Humboldt, pedagog i osnivač Berlinskog univerziteta, 1767—1835).

NEMAČKA ZAP.

1) 9. V. 1953. — Spomen marka od 10 pf. siva, sa slikom glave zarobljenika iza bodljikavih žica, sa natpisom „GEDENKET UNSERER GEFANGENEN“.

2) 8. V. 1953. — Spomen marka sa doplatkom, o 50-godišnjici osnivanja tehničkog i prirodnih nauka muzeja u Minhenu, sa natpisom „50 JAHRE DEUTSCHES MUSEUM“: 10+5 pf. zelena (insignije muzeja).

3) 15. V. 1953. — Spomen marka o 150-godišnjici rođenja slavnog prirodnjaka Justusa Libiga: 30 pf. plava (Libigov portret).

4) 8. V. 1953. — Spomen marka o 125-godišnjici rođenja osnivača Crvenog Kr-

sta, Hanrija Dinana: 10 pf. zelena i crvena (simbolična slika sa rozetom i crvenim krstom u sredini).

NORVEŠKA

1. VI. 1953. — Dobrotvorna marka s doplatkom u korist Društva za borbu protiv raka: 30+10 ore crveno-narandžasta (žena na kolenima s uzdignutim rukama).

PERU

IV. 1953. — Provizorna marka za redovne potrebe pošte, izradjena od franko marke iz 1938 godine, sa crnim pretiskom u dva reda „HABILITADA / S.001”; 1 c. na 2 c. zelena.

SALVADOR

1) IV. 1953. — Provizorna marka za redovne potrebe pošte, izradjena od marke iz 1947 godine, sa crvenim pretiskom nove vrednosti i dve deblje linije, kojima je poništena stara vrednost: 0.10 c. na 50 c. crna (Castaneda).

2) IV. 1953. — Provizorne marke za vazдушnu poštu, izradjene od maraka za vazдушnu poštu raznih izdanja, sa pretiskom crvenim ili plavim nove vrednosti i dve linije kojima je poništena stara vrednost: C. 00.1 na 12 c. smeđja (Soto), C. 00.2 na 14 c. plava (Espino) i C. 020 na 25 c. ljubičasta (narodni dom).

SARSKA OBLAST

1) 3. V. 1953. — Nove vrednosti serije maraka za redovnu poštu u tečaju: 3 F. crvena (Gersvajlerski most), 30 F. plava (biblioteka u Sarbrikenju).

2) 3. V. 1953. — Spomen marka za Sarski dan marke: 15 F. svetlo-plava (tabla ukovirena ukrašenim ramom, s natpisom „TAG DER BRIEFMARKE 1953” izmedju bavarskog i pruskog postiljona).

3) 3. V. 1953. — Dobrotvorna marka s doplatkom u korist Crvenog Krsta: 15+5 F. smeđja i crvena (Henri Dinant).

TAILEND

IV. 1953. — Dobrotvorne marke sa doplatkom u korist Crvenog Krsta, sa istom slikom — crvenim krstom u sredini jednog kruga: 25+25 s. zelena i crvena, 50+50 s. ružičasta i crvena, 1 B.+1 B. plava i crvena.

TAJ-VAN

19. III. 1953. — Porto marke izradjene od kineskih fiskalnih maraka sa pretiskom nove vrednosti i oznake promenjene vrste marke: 10 na 20 D. plava (pretisak crven), 20 na 100 D. maslinasta (pretisak crven), 40 na 20 D. crvena (pretisak crn), 80 na 500 D. zelena (pretisak crn) i 100 na 30 D. ljubičasta (pretisak crn).

TRST A

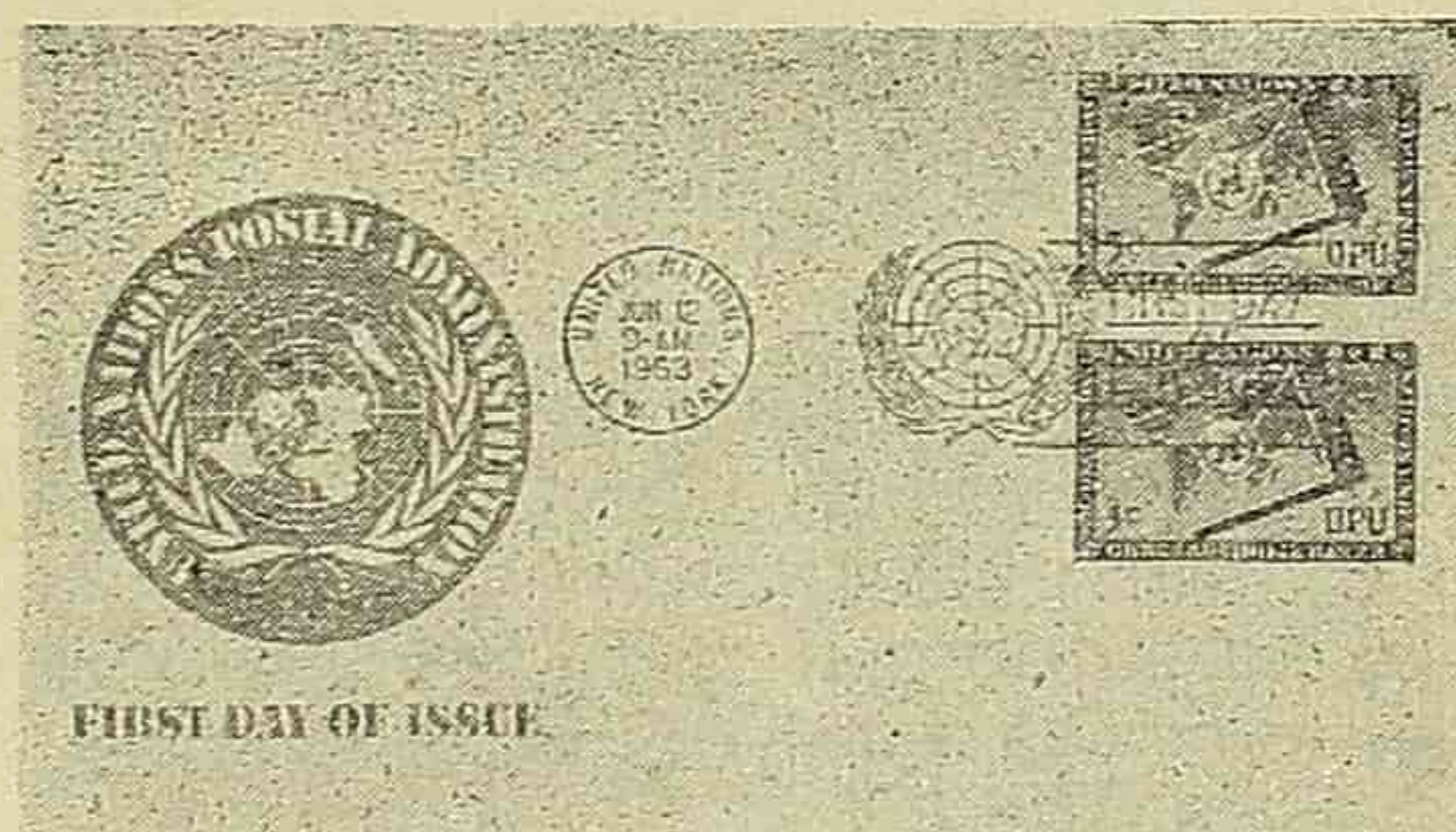
IV.—V. 1953. — Spomen marke izradjene od italijanskih maraka, s pretiskom „AMG-FTT”: 25 L. ljubičasta (hiljadu milja kroz Italiju) i 25 L. ljubičasta (orden za zasluge).

TUNIS

27. IV. 1953. — Marka za redovne potrebe pošte: 15 F. plava (jedna gravura).

UJEDINJENE NACIJE

24. IV. 1953. — Dve marke za izbeglice, sa istom slikom — grupom izbeglica: 3 c. smeđja i 5 c. plava.

URUGVAJ

IV. 1953. — Spomen marke za Peti špansko-amerikanski poštanski kongres, sa istom slikom — portretom predsednika Franklina D. Ruzvelta: 3 c. zelena, 7 c. plava i 22 c. smeđja.

VELIKA BRITANIJA

3. VI. 1953. — Serija maraka za uspomenu na krunisanje kraljice Jelisavete II s

njenim slikama: 2½ d. crvena (kraljičina slika izmedju kraljevskih insignija), 4 d.

ultramarin (kraljičina slika između cvetova iz grbova Engleske, Velsa, Škotske i Irske), $\frac{1}{3}$ d. tamno-zelena (kraljica u svečanom ornatu) i $\frac{1}{6}$ d. tamno-plava (kraljica u ovalnom medaljonu, između kruna, s natpisom ispod slike „2 JUNE 1953“).

VENEZUELA

1) IV. 1953. — Spomen marke povodom osvećenja poštanske palate u Karakasu s istom slikom te palate: 20 c. tamno-plava, 30 c. svetlo-plava, 35 c. ljubičasto-crvena, 40 c. narandžasta i 45 c. tamno-ljubičasta.

2) IV. 1953. — Marke za vazдушnu poštu izdate istim povodom i sa istom slikom kao one pod 1), s legendom CORREO AEREO: 20 c. siva, 45 c. ljubičasta, 75 c. plava i 90 c. smeđja.

3) III. — IV. 1953. — Nastavak serija izdatih za razne države u sastavu Venezuele:

13 serija. Država Falcon: 5, 10, 15, 20, 50 p., 1 i 5 B.

14 serija. Država Portuguesa: iste vrednosti kao kod 13 serije.

15 serija. Država Merida: iste vrednosti kao kod 13 serije.

16 serija. Država Guarico: 5, 10, 15, 20, 40, 45 c. i 3 B.

17 serija. Država Monagas: iste vrednosti kao kod 16 serije.

18 serija. Teritorija Delta de l'Amaruco: iste vrednosti kao kod 16 serije.

4) III. — IV. 1953. — Marke za vazдушnu poštu za odgovarajuće države pod 3), sa oznakom AEREO:

13 serija Falcon, 14 serija za Portuguesa i 15 serija za Merida sa vrednostima: 5, 10, 15, 30, 60 c., 1.20, 3, 5, 10 B.; — 16 serija za Guarico, 17 serija za Monagas i 18 serija za Amaruco: sa vrednostima: 5, 10, 15, 25, 30, 50, 60 c. i 1 i 2 B.

ČILE

1) IV. 1953. — Nova vrednost serije u tečaju za redovne potrebe: 80 c. zelenkasto-žuta.

2) IV. 1953. — Nove vrednosti maraka za vazдушnu poštu serije u tečaju, sa oznakom „LINEA AEREA NACIONAL“: 60 c. svetlo-plava (avion i parobrod) i 10 c. zelenkasto-žuta (avion i planina).

ФИЛАТЕЛИСТИ!

Израђујем све врсте штамбиља, и минијатурне металне печате за атестирање марака.
Израда солидна уз солидну цену

Печаторезница „КАУЧУК“ БЕОГРАД,
Маршала Тита 20
Телефон 20-447

Одговори на питања наших читалаца

Штиглић В.

1) Шта је међународни купон за одговор?

Међународни купон за одговор успостављен је на конгресу Светског пошт. савеза у Риму, и први пут је издат у октобру 1907 године.

Међународни купон за одговор је поштанска вредносница, коју издаје Међународни поштански биро.

Купон служи пошиљаоцу писма за иностранство, да га приложи писму, како би омогућио примаоцу да може купон заменити код поште за марку довољну за франкирање обичног писма прве стопе тежине у међународном саобраћају.

Међународни купон за одговор продаје се по цени прописаној у поштанској тарифи. Овај купон продају поште пошиљаоцу писма за иностранство уз претходно стављање отиска поштанског жига на одређено место.

Међународне купоне за одговор приспеле из иностранства пошта замењује за франко марке у износу потребном за франкирање обичног писма прве стопе тежине за иностранство.

2) Шта је манко листа?

Манко листа је списак марака, које нам недостају.

3) Појединости у вези замене марака са иностранством?

„Наредбу о начину филателистичке размене поштанских марака са иностранством“ у броју 7 „Филателисте“ за 1952 год.

ОГЛАСИ

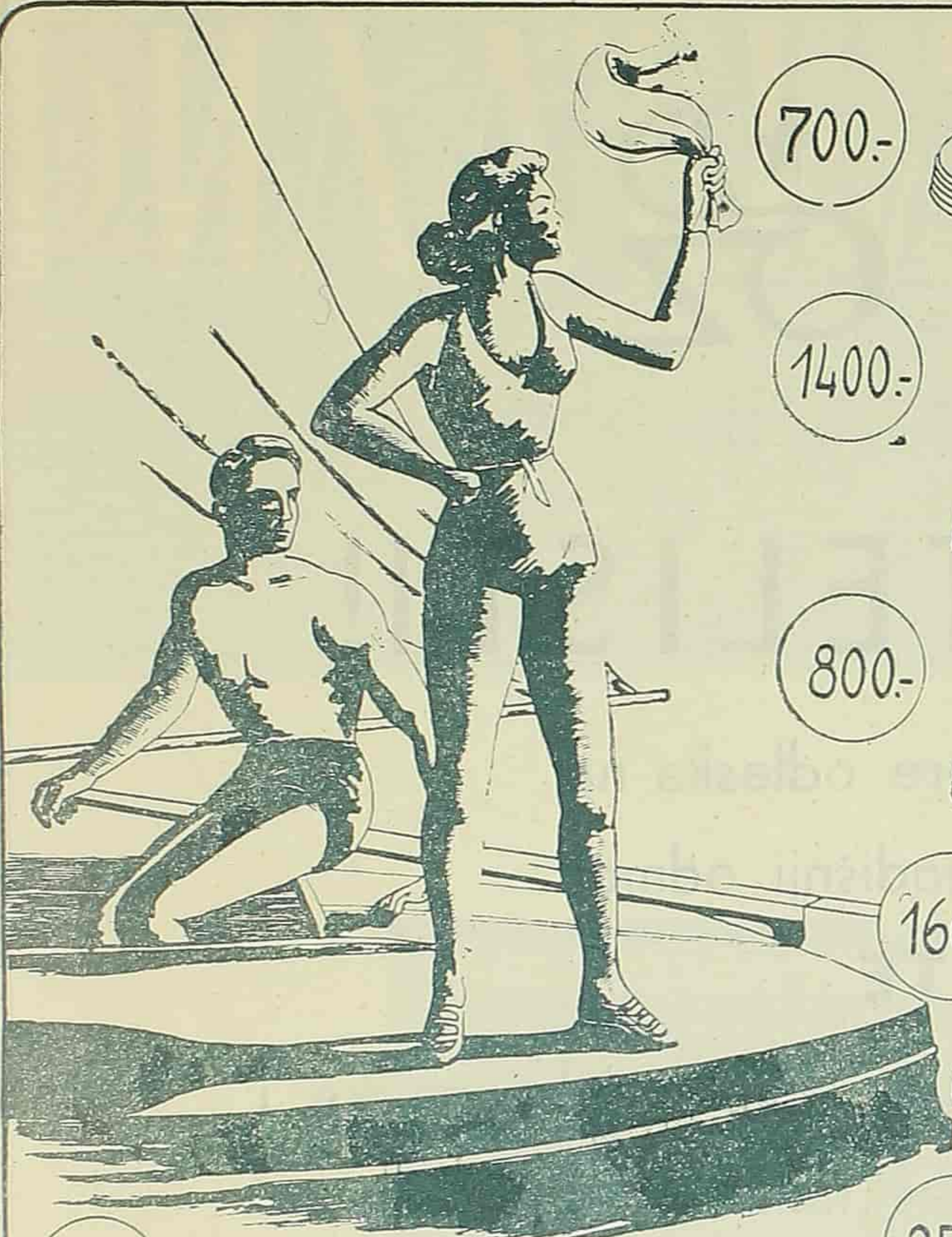
ЦЕНЕ ОГЛАСА:

Цела страна . . .	10.000.— дин.
Пола стране . . .	6.000.— дин.
Четвртина стране . . .	3.500.— дин.
Осмина стране . . .	2.000.— дин.
Шеснаестина стр. . .	1.000.— дин.

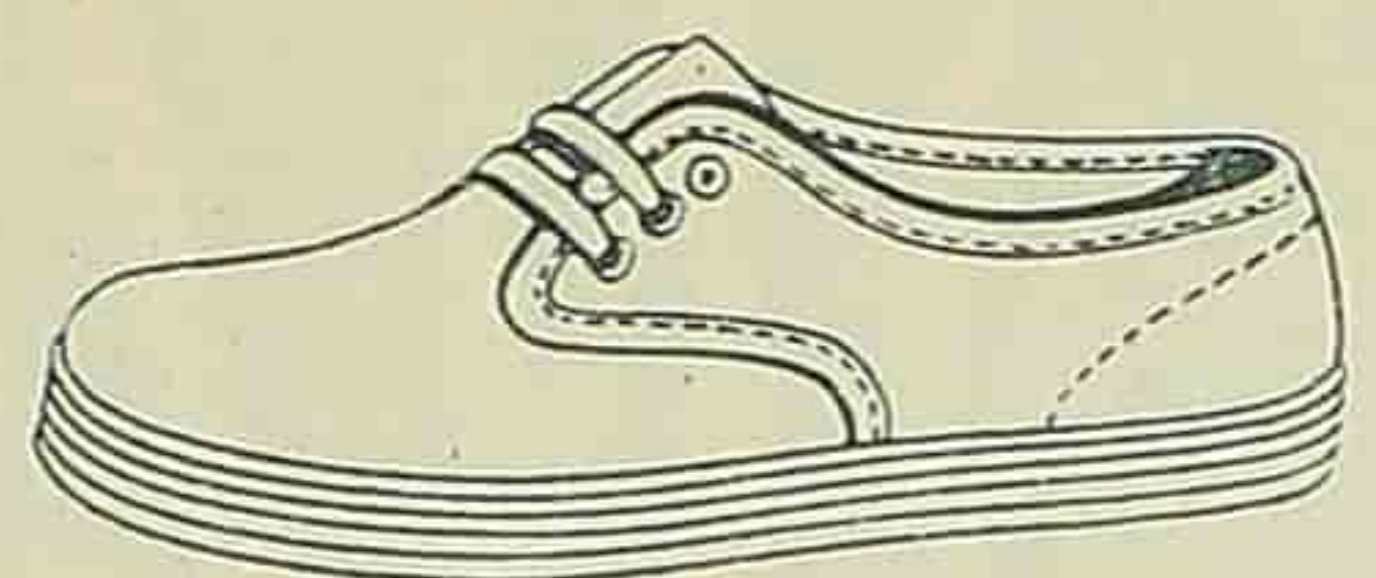
Све огласе треба увек слати на адресу: УРЕДНИШТВО „ФИЛАТЕЛИСТЕ“ — Београд, Војводе Драгомира ул. бр. 25, а новац за огласе на наш тек. рач. код Народне банке бр 104 - Г - 502. Увек назначити зашта се новац шаље.

Suche Tausch mit Yougoslavie und anderen Ländern.

HIETZSCHOLD
Dresden, Osterbergstr. 1
Deutschland

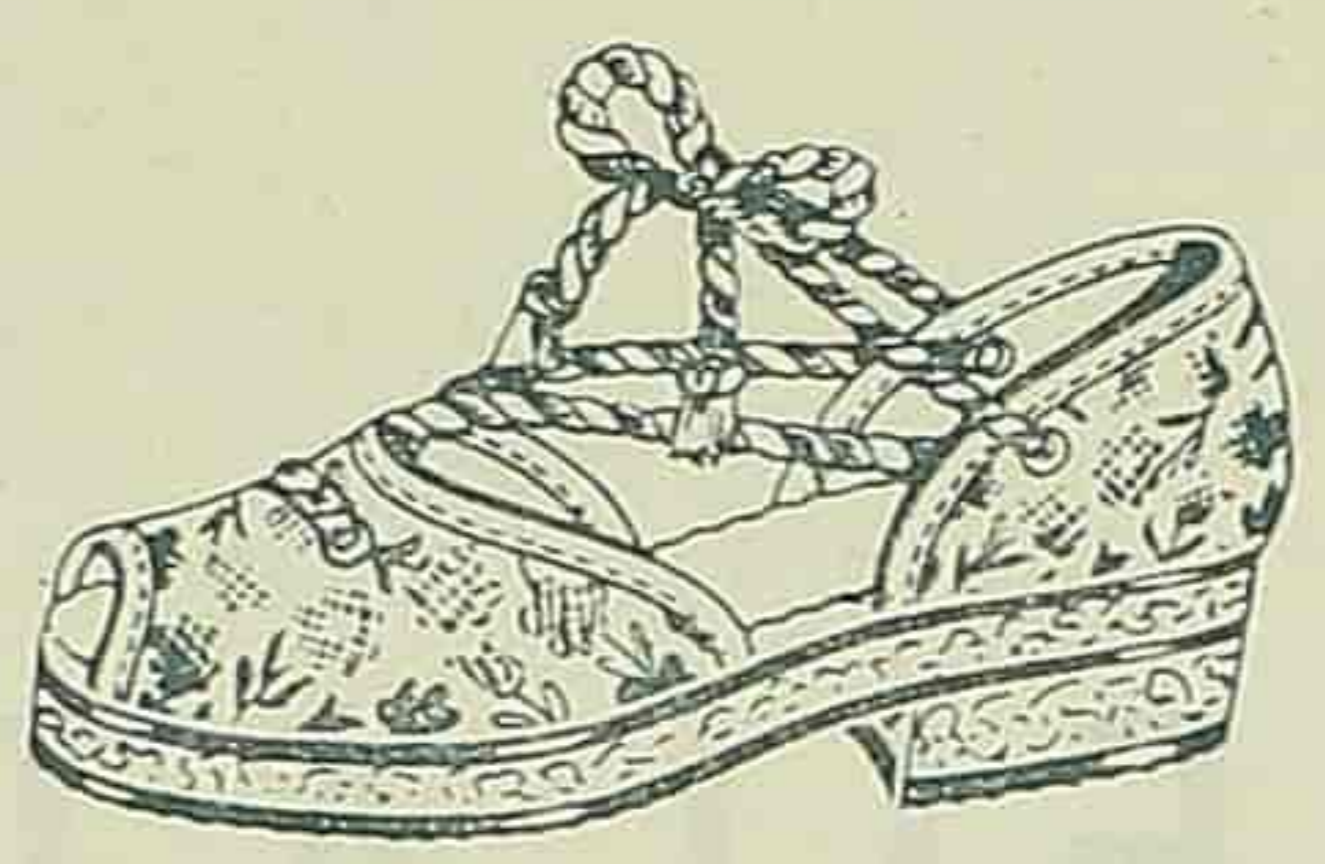

700.-

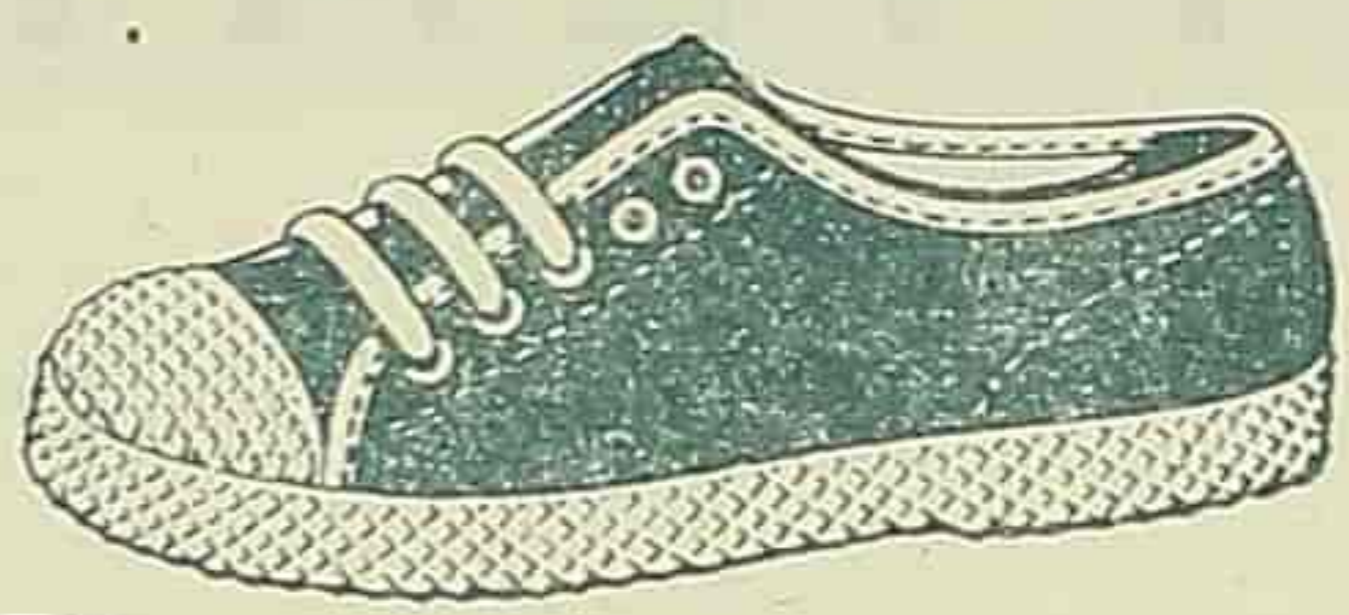
45285 - 1110

1400.-

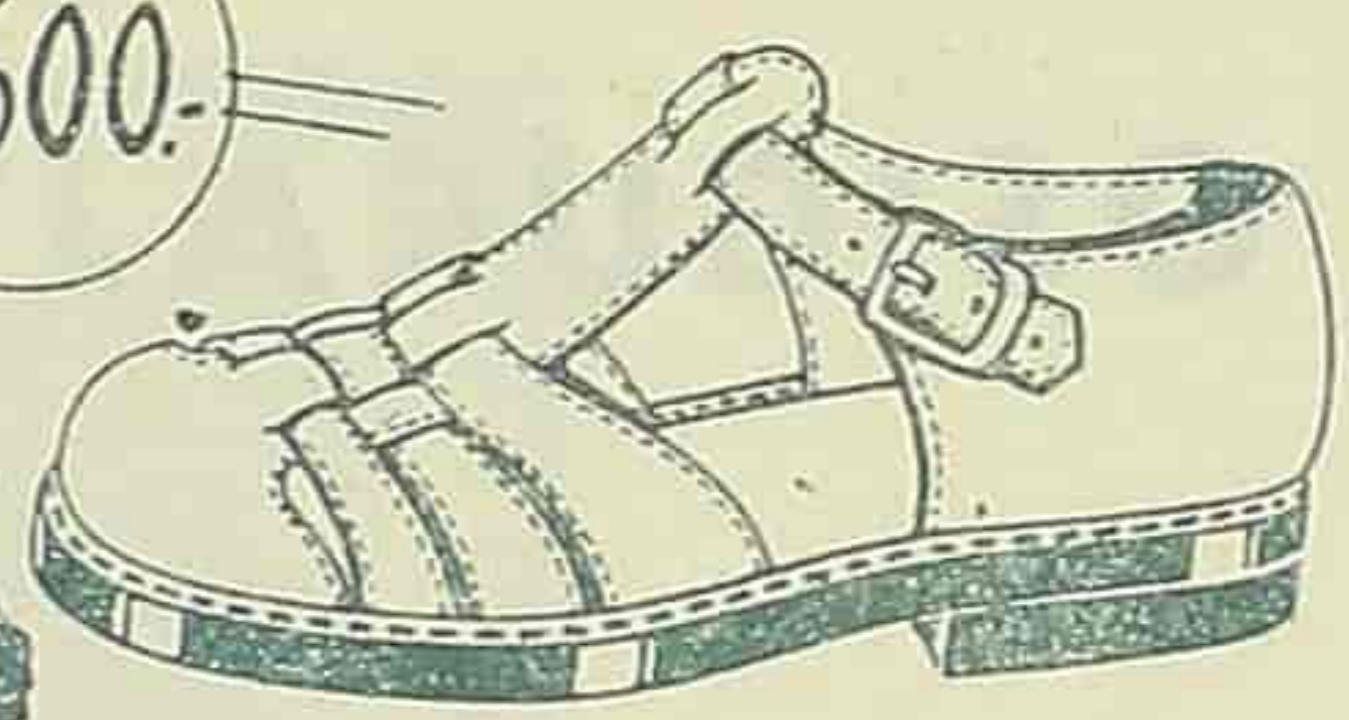
23635 - 0101

800.-

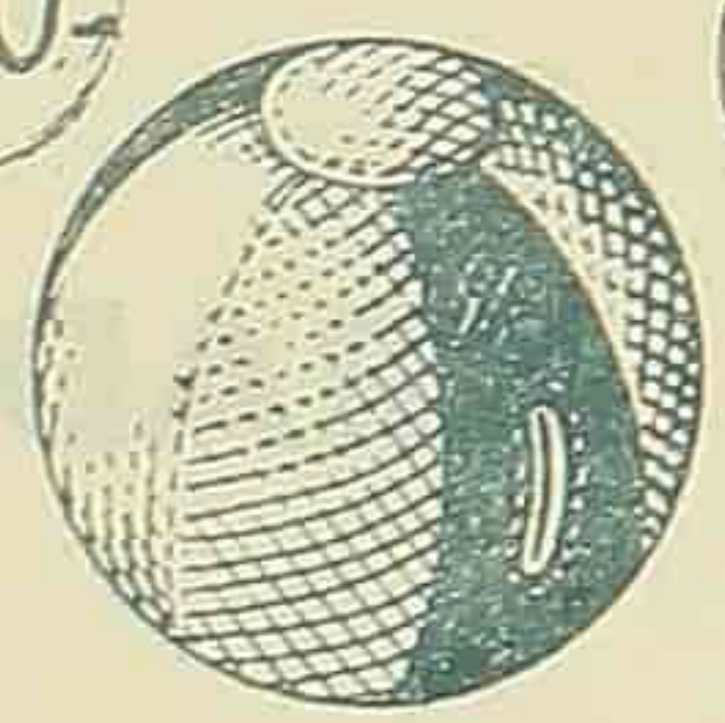
45585 - 9113

1600.-

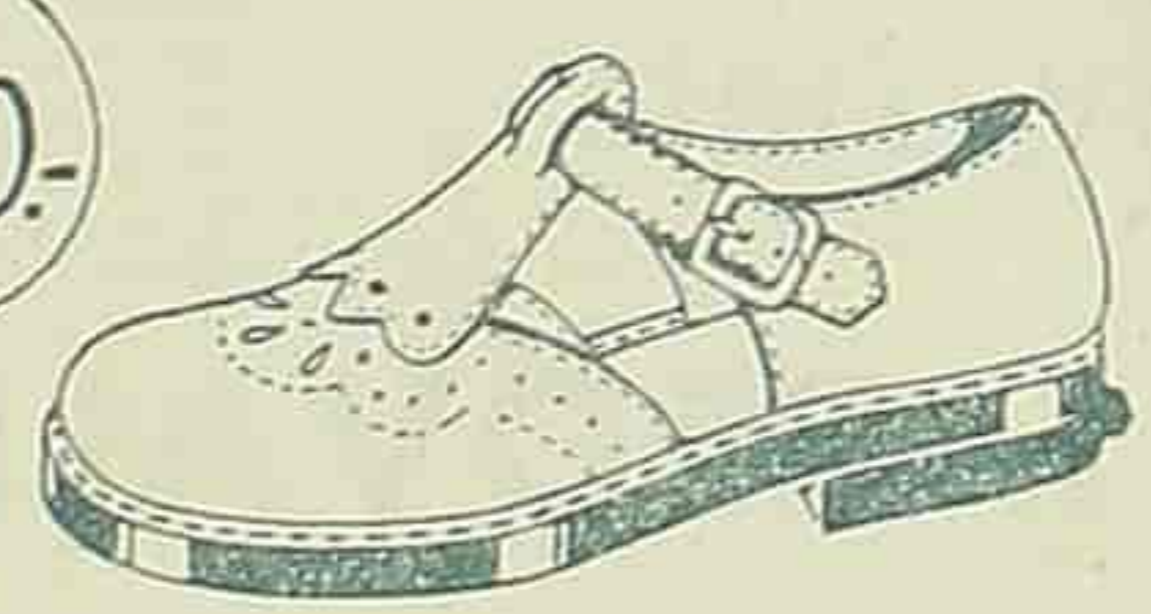
5944 - 44800

350.-

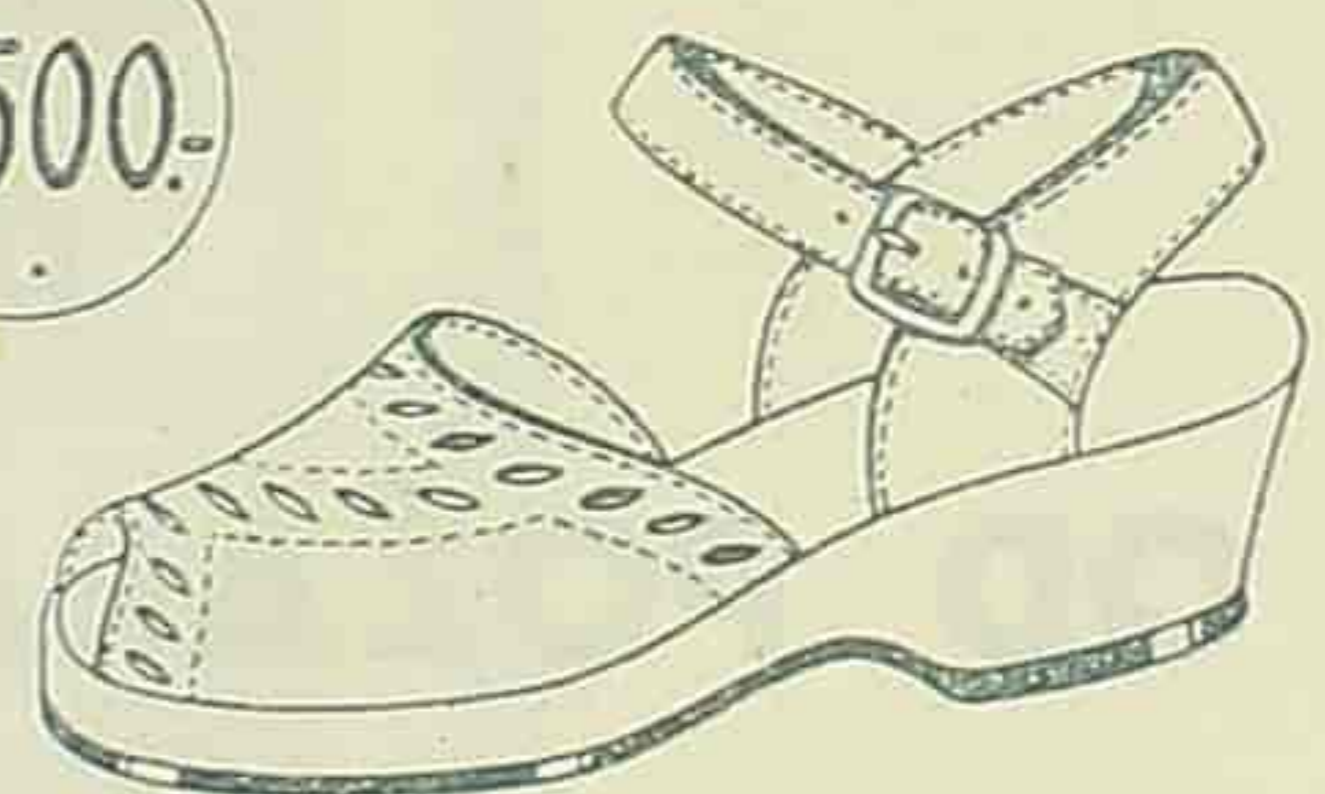
LOPTA ZA PLAŽU

800.-

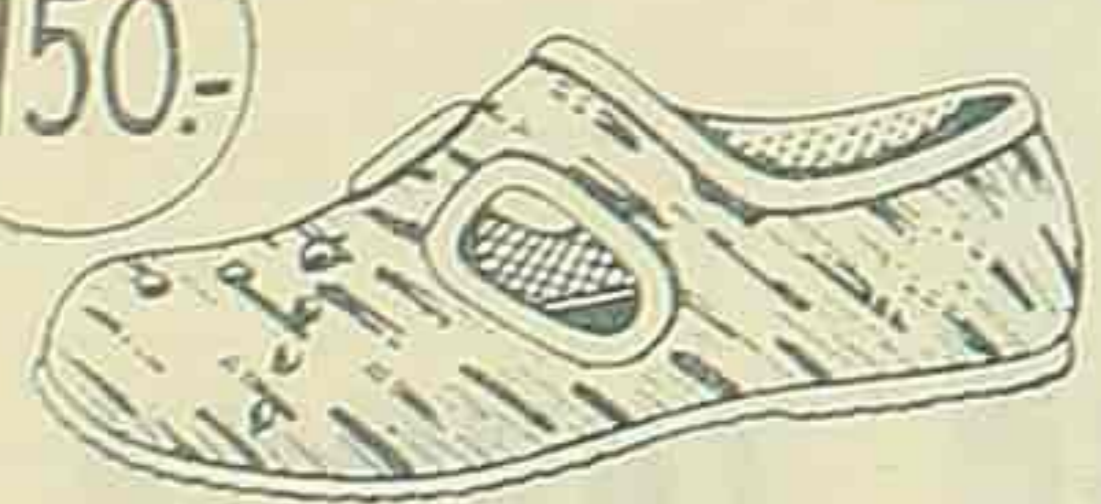
5951 - 44802

2500.-

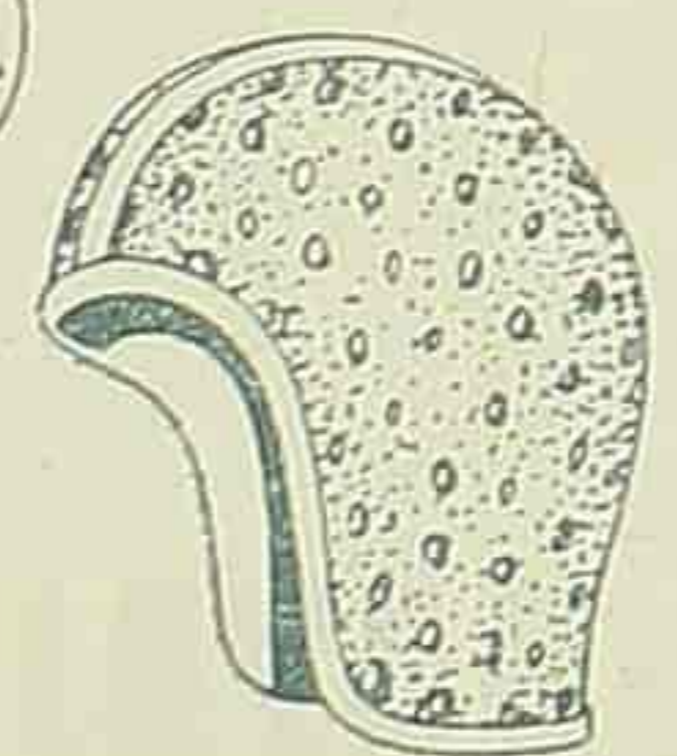
1646 - 52205

150.-

48112 - 29

200.-

KAPA ZA KUPANJE

2000.-

5944 - 44800

ROLOVO

FILATELISTI!

pre odlaska na
godišnji odmor

OSIGURAJTE

vaše filatelističke zbirke i
vaš nameštaj
protiv šteta

OD POŽARA I PROVALNE KRAĐE

kod

DRŽAVNOG OSIGURAVAJUĆEG ZAVODA

Direkcije u sedištima svih narodnih republika

Poslovnice i zastupstva u svima mestima u državi